

Lovforslag nr. L 182 Fremsat den 15. marts 2001 af Kim Behnke (UP),
Thorikild B. Fransgaard (UP) og Kirsten Jacobsen (UP)

Forslag

til

Lov om ophævelse af forældede bestemmelser i Kong Christian den Femtes Danske Lovs 1. bog om retten og rettens personer

§ 1

I Kong Christian den Femtes Danske Lov af 15. april 1683 ophæves 1. bog om retten og rettens personer med senere ændringer og tillæg m.v. med undtagelse af artikel 1-1-3, 1-2-1 og 1-23-15.

§ 2

I samme lov ophæves »Eeden, som Dommere skulle svære Kongen, efter som mælt er i den første Bogs femte Capitels første Artikel«, for så vidt den ikke allerede er ophævet.

§ 3

Loven træder i kraft 3 måneder efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Forslagsstillerne har ved lovforslag nr. L 219 fremsat den 15. marts 2000 (Folketingets forhandlinger 1999-2000 side 6249 samt tillæg A side 6112 og 6149) og lovforslag nr. L 292 fremsat den 26. maj 2000 (Folketingstidende 1999-2000 tillæg A side 8050 og 8070) indledt kampen mod forældede regler.

L 219, som var det første af en serie, som forventes at blive på tre lovforslag, som forslagsstillerne påtænker at fremsætte, indeholdt forslag om at ophæve mere end 100 love og retsfor skrifter, som ikke længere havde retlig nødvendighed. L 292, som var nummer 2 i rækken, indeholdt forslag om at ophæve alle regler fra før 1871, med undtagelse af 48 specifikke for skrifter.

L 219 fik, jf. resuméet i L 292, en ganske god modtagelse af Folketingets medlemmer. Dog kunne regeringen med justitsministeren i spidsen ikke umiddelbart støtte lovforslaget, som ministeren gentagne gange nævnte ville være tidkrævende at undersøge.

Grundet Folketingets sommerferie og folketingsårets slutning bortfaldt begge lovforslag, inden de var blevet tredjebehandlet, men forslagsstillerne genfremsætter de to forslag i indeværende folketingsår. Lovforslag nr. L 219 fra folketingsåret 1999-2000 er den 28. februar 2001 i revideret form genfremsat som lovforslag nr. L 175 (Folketingstidende 2000-01, tillæg A side 5136 og 5177). Forslagsstillerne vil desuden fremsætte et par andre forslag til ophævelse af gamle, forældede bestemmelser.

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at blot fordi noget er tidkrævende, så er det ikke det samme, som at det ikke er værd at undersøge. Arbejdet med at få den danske lovsamling gjort så tidssvarende som muligt bør være en af de opgaver, regeringen afsætter den nødvendige tid til. Forslagsstillerne er dog enig med justitsministeren i, at hvis der er tvivl om hensigtsmæssigheden af at ophæve bestemmelser, så skal det undersøges nærmere.

På den baggrund har forslagsstillerne vurderet, om § 5 fra L 219 om ophævelse af Danske Lov skulle udtages, så behandlingen af »Lov om ophævelse af 100 love og retsfor skrifter«, lovforslag nr. L 175, ikke for-

sinke yderligere. Da det fortsat er forslagsstillerne opfattelse, at loven bør saneres, og at formuleringen i § 5 vil være anvendelig, har forslagsstillerne valgt at holde fast i ophævelsen ved at fremsætte nærværende lovforslag.

Såfremt Justitsministeriet har brugt sommerferien i 2000 til at undersøge bl.a. Danske Lov, er der en chance for at få afklaret, hvilke bestemmelser i Danske Lov der fortsat er relevante, i dette folketingsår.

Imidlertid må det deværrer nok forventes, at Danske Lov ikke har været særlig højt prioriteret, og derfor har forslagsstillerne udarbejdet et alternativt lovforslag til saneringen af Danske Lov.

Lovforslaget er ikke en planlagt del af trilogien, men er affødt af justitsministerens tilbageholdenhed med at afsætte ressourcer til at få gennemgået de bestemmelser, som forslagsstillerne har foreslået ophævet. Ud fra ministerens meldinger vurderer forslagsstillerne, at Danske Lov sammen med Kongeloven, der i øvrigt rummede en særlig problemstilling, er de mest tidkrævende for skrifter at undersøge. Derfor vil vi med nærværende forslag påvise en fremgangsmåde til metodisk gennemgang af de gamle retsfor skrifter.

1. Lovforslagets indhold

I første omgang har forslagsstillerne alene gennemgået 1. bog på ny. Gennemgangen tager udgangspunkt i Stig Iuuls udgave af Danske Lov fra 1949, og gennemgangen er optrykt i bilaget. Bestemmelser, der udtrykkeligt er ophævet, er »klippet ud«. Kun i tilfælde, hvor senere forfattere og retskilder er uenige med Stig Iuul, har forslagsstillerne anført supplerende bemærkninger.

Da det er et stort og besværligt arbejde at finde alle de bestemmelser, der har ophævet dele af Danske Lov, kan forslagsstillerne have overset, at nogle af de tilbageværende bestemmelser er udtrykkeligt ophævet. Endvidere kan »ophævelserne« være formuleret eller konstrueret således, at det kan være svært at gennemskue, at der er tale om en ophævelse.

Mange af de tilbageværende bestemmelser er direkte i strid med efterfølgende regler, men er ikke udtryk-

keligt ophævet. Til eksempel kan nævnes artikel 1-1-1, hvor det bestemmes at kongen er enevældig. Bestemmelsen er i strid med grundloven, men da man ved straffeloven fra 1866 ophævede straffebestemmelserne i artiklen, giver det indtryk af, at artiklen på trods af grundloven havde en praktisk betydning efter 1849.

Der er i bilaget knyttet kommentarer med kursiv til hovedparten af de artikler, der foreslås ophævet. Ved de artikler, der er ophævet, er det anført ved hvilken forskrift. Hvis en artikel er ændret og siden ophævet eller ophævet flere gange, er alene den senest kendte ophævelse anført.

Såfremt man absolut vil vide med 100 pct. sikkerhed, om en artikel er ophævet, kan det være yderst besværligt og tidkrævende at finde ud af. Ministeren har gentagne gange nævnt, at relevante bestemmelser er med i Retsinformation, og at det er formålsløst at bruge ressourcer på at finde ud af, om der mangler bestemmelser i Retsinformation.

Derfor mener forslagsstillerne, at det er tilstrækkeligt at vurdere, om en bestemmelse fortsat er relevant, og hvis ikke den er det, mener forslagsstillerne, at artiklen uden problemer kan ophæves. Det skal så selvfølgelig anføres i bemærkningerne til loven, at bestemmelsen allerede kan være ophævet eller bortfaldet.

Forslagsstillerne har ved at sammenstille Retsinformation og andre retskilder vurderet, at kun 3 artikler må formodes at være praktisk anvendelige i dag.

Retsinformation indeholder 5 artikler, men heraf er 1-2-13 og 1-2-15 samt 1-6-8 ophævet i 1992. Tilbage er så 2 artikler, nemlig 1-2-1 og 1-23-15.

Imidlertid har andre retskilder vurderet, at artikel 1-1-3 fortsat er gældende (»Ingen maa tage sig selv ret, men een hver skal tale og deele sig til Rette.«). Artiklens indhold, som i øvrigt stammer fra Jyske Lov, kan man næppe være uenig i, og forslagsstillerne formoder derfor, at artiklen er udgået af Retsinformation, fordi Justitsministeriet har vurderet, at artiklens ånd er dækket af andre bestemmelser.

Hvis justitsministeren fortsat mener, at artikel 1-1-3 ikke længere er relevant, er forslagsstillerne indstillet på at ændre lovforslaget under udvalgsbehandlingen.

2. Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke at medføre væsentlige udgifter. Derimod forventes lovforslaget fremover at give besparelser som følge af det bedre overblik over gældende regler:

3. Erhvervsmaessige konsekvenser og miljømæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

Forslaget skønnes at medføre begrænsede administrative lettelser for borgerne og virksomhederne, idet der skabes et bedre overblik over de gældende regler.

4. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

5. Udtalelser til lovforslaget

Lovforslaget har ikke været til høring. Det må forventes, at Justitsministeriet har indlagt de gældende regler i Retsinformation, der har praktisk betydning.

6. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, amter og kommuner	Færre omkostninger til at undersøge og argumentere for, hvorvidt ældre regler er gældende.	Ingen.
Administrative konsekvenser for stat, amter og kommuner	Det bedre overblik over gældende regler betyder, at der skal benyttes færre ressourcer til at undersøge og argumentere for, hvorvidt ældre regler er gældende.	Ingen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lettelse, idet der skabes et bedre overblik over reglerne.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Lettelse, idet der skabes et bedre overblik over reglerne.	Ingen.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Lettelse, idet der skabes et bedre overblik over reglerne.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Ingen.	Ingen.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås at ophæve samtlige bestemmelser i Danske Lovs 1. bog, uanset om bestemmelserne er blevet ophævet tidligere, eller om de anses for bortfaldet. 3 artikler (1-1-3, 1-2-1 og 1-23-15), som er de eneste, der kan anses for at være praktisk anvendelige, undtages dog.

For god ordens skyld ophæves senere ændringer til de artikler, der ophæves, for så vidt det ikke allerede er sket.

Det er ikke meningen at ændre på praksis – blot at få formelt ophævet alle 1. bogs forældede bestemmelser.

Den første artikel, der foreslås bevaret (1-1-3), fastslår, at selvtagt er forbudt. Artiklen forekommer selv i dag over 300 år efter rimelig og fornuftigt formuleret, men det kan selvfølgelig diskuteres, om bestemmelsen fortsat er retligt nødvendig, eller om den er indskrevet i senere lovgivning.

Den anden artikel (1-2-1) fastslår, at andre kongelige end regenten ikke kan retsforfølges af de almindelige domstole, men alene skal stå til ansvar for regenten eller en dommer, som regenten udpeger.

Artiklen forekommer sprogligt meget forældet, og den bør derfor ajourføres, men da der som nævnt i indledningen er behov for en nærmere undersøgelse af ar-

tiklens rækkevidde, bør en præcisering tages sammen med en eventuel ophævelse af Kongelovens artikel 25, der indeholder en tilsvarende immunitet.

Den tredje artikel (1-23-15) handler om kautionisters mulighed for at »slippe ud af« en kaution.

Bestemmelsen fastslår, at såfremt skyldneren ikke betaler gælden til kreditor, efter at kautionisten (forlorver) lovligt har opsagt kautionen over for skyldneren, så kan kautionisten forlange at få pengene udbetalt fra skyldneren. Kautionisten er dog stadig bundet af kautionen, indtil kreditor har fået de penge, som kautionisten har kautioneret for.

Bestemmelsen er »kringlet« formuleret og bør ajourføres. Et bud på en bedre formulering er dog ikke medtaget i loven, idet forslagsstillerne finder, at det ved samme lejlighed bør overvejes, om bestemmelsen kan placeres mere hensigtsmæssigt i en anden lov.

Til § 2

Den ed, som dommerne skulle sværge i henhold til artikel 1-5-1, som foreslås ophævet, foreslås ligeledes ophævet formelt. Eden er for længst gået af brug, og ophævelsen har således kun ordensmæssig betydning.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft 3 måneder efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Skriftlig fremsættelse

Kim Behnke (UP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ophævelse af forældede bestemmelser i Kong Christian den Femtes Danske Lovs 1. bog om retten og rettens personer.

(Lovforslag nr. L 182).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Ikke formelt ophævede dele af Danske Lov med kommentarer

Christian V's indledende bemærkninger til loven:

Vi Christian den Femte af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dyttersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, Giøre hermed for alle vitterligt, at saa som Guds Frygt og Retfærdighed ere de tvende fornemste Støtter og Hovetpillere, med hvilke Lande og Riger udj deris bestandige Flor og Velstand befæstis og opholdis, og derfor ligesom Gud Allermægtigste til det første haver givet Os een stor Anledning i disse Nordiske Lande, hvor hand saa naadeligen haver ladet antænde sit Ords og Euangelii klare Lys, som aabenbarligen over alt iblant os skinner og lyser til den sande og rette Religions Bestyrkelse, som bestaar i een fornøftig og retsindig Guds Frygt og Dyrkelse: Saa er og til det andet, som er Ret og Retfærdighed i Lande og Riger at stadfæste, højiligen fornøden saadanne Love at beskikke og forordne, hvorved Retfærdighed fra al Vold og Indpas maa vorde beskærmet; Ti dersom et hvert Menneske var retsindigt og ville nøjjs med det ham med Rette tilkom, og ikke søge sin Næstis Skade, men giøre hannem den samme Ret, hand ville sig selv skulke vederfaris, da giordis ingen Lov fornøden; Men derfor settis Loven, at de retvise og fredssommelige maa nyde deris Ret, og de Uretvise og Uretfærdige, som ikke ville giøre Ret efter det, som i Loven skrevet er, kand vorde ved den Straf, som i Loven sat er, formeente at giøre Uret. Dette have voris Elskelige Forfædre, Højlovlige Konger i Danmark, meget vel og grundeligen overvejet og betænkt, som derfor, een efter anden, have til deris Undersaatters Tarv og Nytte sat Lov og Ret i Riget. Fremmede Scribenter for nogle hundrede Aar siden give Konning Harald Gormsen, hvilken de kalde den Store og Allerchristeligste, den Berømmelse, at foruden den synderlig Guds Frygt, som hos hannem fantis, haver hand og sat Love og Ret, ikke alleeniste for de Danske, men og for de Saxer paa begge Sider af Elben og de Friser, hvilke de samtlige med Iver have holdet over; Men efter-

som Lovene i gamle Tider bestod meere i Undersaatternis Ihukommelse, end i nogen skriftlig forfattet Lovbog, da have de Højstberømmelige Konger, Valdemar den Store og Valdemar Sejr, foruden Kirkeloven ladet forfatte for et hvert Land her i Riget een skreven Lovbog, hvorefter de skulke rettis og dømmis, anseende, at, som Riget tilforn somme Tider hafde været adskilt i adskillige Regæringer, og saa hver Part haft sine Love og Skik, de da skulke blive ved det, som de vare vaante til. Deris Efterkommere have siden Tid efter anden forbedret Lovene med adskillige Retter, Recesser og Forordninger; Dog have de hid til dags ej været samlede udj een Bog, eller i nogen god Orden, ej heller hver Materie til sin beqvem Stæd henført, hvilket haver giort baade Dommerne og Parterne Besværlighed, at een hver Materie paa adskillige Stæder skulke søgis: Tilmed vare Undersaatterne, som hafde een Gud, een Tro, een Konge i et Rige, ligesom adskilte ved sær Lovbøger og Rettergang: Tidens Længde og Forandring haver end ogsaa forarsaget adskillig Forandring udj det, som i Begyndelsen vel nok kand have været beskikket.

Paa det derfor at Lovene efter Tidernis Tilstand og Omstændighed i adskillige Maader kunde forbedris, da haver Voris Elskelig kiere Her Fader, Sl: og Højærværdigst Ihukommelse, strax i Begyndelsen af den Kongelig Souveraine Arve-Regæring, som ved Guds Forsyn af voris kiere og tro Undersaatter med een frj Villie og velberaad Hue Højstbemælte voris Elskelig kiere og nu Sl: Her Fader er bleven overdragen, og i saa Maader den gamle Arverettighed i voris Kongelig Huus og Familie igien indført, allernaadigst anbefalet, at efter adskillige Udkastelser, som til een fuldkommen Lovbog vare giorte, een særdelis skulke samlis og forfattis af Loven, Recesserne, Ordinantzerne og de til den Tid udgangne Forordninger, saa vit med den Kongelig Souveraine Arve-Regæring og ellers Tidernis Tilstand kunde over eens komme og tienlig være at indføris til een Lighed udj Loven og Rettergangen udj samtlige Rigets underliggende Lande, saa vel som til Lovens Forbedring, hvis i de

forrige Love og Forordninger ikke saa lige var i agt taget. Dette Verk, som saaledis efter Kongelig Befaling var samlet og forfattet Aar 1669, Aaret før end Gud kaldede Højstbemælte Voris Sl: Her Fader fra dette Jordiske til sit ævige Himmelske Rige og æris Krone, og Gud da, som er alle Kongers Konge, hafde sat Os paa den Kongelige Arve-Stoel og Throne, have Vi af Christelig og Kongelig Iver til Rets og Retfærdigheds Befordring, Fremgang og Bestyrkelse iblant vore kiere Undersaatter her i Riget ved nogle af voris Raad og Betiente med Flid ladet igiennemsee, og endelig selv givet voris Allernaadigste Slutning paa alt hvis som for billigt eller fornøden kand have været eragtet derudj enten at tilsette, forandre, eller fratage; Og er særdelis udelat, først alt hvis som ikke kund beqvemme sig med voris Kongelig Souveraine Arve-Regærings Ret; Dernæst er og udelat hvis som hidindtil er befundet at have foraarsaget baade formedelst Meeneederj stor Guds Fortørnelse, saa vel som formedelst vitløftige og langvarige Processer stor Bekostning og Armod hos Undersaatterne, og dog hverken Sandhed ved de Midler, eller slig Lovens Maade, at være kommen for Lyset, langt mindre den Nødlidendis til sin Ret. For det tredie er ogsaa af denne Lovbog udelat alt hvis Politien egentlig vedkommer, hvorom ingen saa stadige Love eller Anordninger kand giøris, som jo efter Tidernis Løjlighed een eller anden Forandring kunde behøve, hvorfor Vj slige foranderlige Love og Anordninger (som Ubrødeligen dog alligevel skal holdis, indtil anderledis allernaadigst vorder anordnet) i een sær Bog, Politie-Ordning kaldet, ville lade forfatte, og ikke ville have dennem indførte eller beblandede med denne Lov, som i vort Rige Danmark udj stetzvarendis Brug herefter skal forblive. Endelig eftersom loven bør at være skikket efter hver Mands Tarv, lige billig og lige taalelig for alle, saa at ingen ved Loven enten nyder nogen Fordeel, eller tager Skade frem for andre, saa er og udelat alt hvis i saa Maader nogen frem for andre sig enten til Fordeel eller Skade, hvad heller det maatte bestaa i blotte Ord, eller i Gierningen, selv kunde tilegne. Hvis ellers Privilegier og Friheder, som Loven, Recesserne og een Deel Forordninger tilforn ikkun tilegnede dennem, hvis Forfædre i Begyndelsen med deris Dyd og Tieniste for Riget og Fædernelandet des-

lige Privilegier hafde forhvervet, derom have Vj, for at opmuntre alle til Dyd, paa sine Tider og Stæder giort saadan allernaadigst Anordning, at forbemælte Privilegier og Friheder skal strekke sig til alle vore kiere og tro Undersatter i Almindelighed saaledis, at alle de, som formedelst deris Dyd og Dygtighed af Os til noget Embede, eller Forretning, hvoraf de selv kand have nogen ære og Berømmelse, vorder bestilte og antagne, alle foromrørte Privilegier, Friheder, ære og Værdigheder nyde; Og er saaledis dette vigtige Verk ved Guds naadige Bistand og efter lang Ynske nu fuldfærdiget og kommet til den Ende, at det efter voris allernaadigste Befaling er vorder trykt, hvormed Vi alle forrige Love, Ordinantzer, Recesser og Forordninger, saa vit de her ikke findis indførte, ville gandske have ophævede, og ej i nogen Maade tillade, at, saa som de til ævig Tid bør at være magtisløse og uden nogen Brug, de da efter denne Dag enten af Parterne i nogen Rettergang maa brugis, eller af Dommerne i forrefaldende Sager ansees; Ti byde Vi og alvorligen befale alle og een hver, i hvo de og ere, som bygge og boe udj vort Rige Danmark, eller derudj noget Gods eje, eller sig der opholde, at de rette sig efter alt hvis her staa skrevet i denne Lovbog, saa fremt de ville undgaa den Straf, som i den sat er, og ikke have forbrut al Kongelig Hyldest og Naade. Særdelis strengeligen befalis Dommerne og alle, som dømme skulle, at de udj alle Sager, som dennem forrekomme, denne Lov som een Rettesnor følge, og derefter retsindelligen kiende og Dom afsige uden nogen Anseelse til Vold, Magt, Højhed, Frændskab, Venskab, Had eller Avind, og hielpe hver Mand til Rette, den Ringe og Fattige saa vel som den Høje og Rige, Indlændiske og Udlændiske, og med deris Domme frelse alle dem, som med Vold tvingis, særdelis fattige Enker og faderløse Børn, paa det at Sandhed, Retfærdighed og Fred maa boe i Landet, og den retfærdige og højeste Dommeris Naade og Miskundhed maa styrkis og formeeris over voris Kongelige Arve-Huus, voris Arve-Riger og Undersaatter til bestandig Velstand med timelig og ævig Velsignelse. Givet paa vort Slot Kiøbenhavn den Femtende Aprilis Aar efter Christi Fødsel Et Tusind Sex Hundrede Firesindstyve og Tre, Voris Regærings Fiortende.

1. BOG

OM RETTEN OG RETTENS PERSONER

1. Capitel

Om den Lydighed mand Lovgiveren og Loven skyldig er

1-1-1. Kongen er efter Konge-Loven, saa som Konge-Dømmets rette u-foranderlig Grundvolds Lov, Sine Rigers og Landes Danmarkis og Norgis Enevolds Arve-Konge og Herre, og alleene haver høyeste Magt og Myndighed til at giøre Love og Forordninger efter sin gode Villie og Velbehag, at forklare, forandre, formeere, formindske, ja og slet at ophæve forrige af hannem selv eller hans For Fædre udgivne Love, saa og at undtage hvad og hvem hannem lyster ud af Lovens almindelige Befalning. Hand haver og eene Høyeste Magt og Myndighed at isette og afsette alle Betiente, Høye og Lave, være sig hvad Navn og Titel de have kunde, efter sin egen fri Villie og Tykke, saa at alle Embeder og Bestillinger, i hvad Myndiglied de have, skal af Kongens Enevolds Magt, saasom af een Kilde have sin første Oprindelse; Kongen haver og eene Høyeste Magt over ald Clericiet, fra den Høyeste til den Laveste, at beskikke og anordne ald Kirke og Gudstieniste, Moder, Sammenkomst og Forsamlinger om Religions-Sager efter Guds Ord og den Augsburgiske Confession, naar hand det raadeligt eragter, at byde og forbyde; Hand haver og eene Vaabens og Væbnings Magt, at føre Krig, slutte og ophæve Forbund med hvem, og naar hand det got befinder, Told og anden Contribution at paalegge; Korteligen at sige: Kongen eene haver Magt at bruge alle Jura Majestatis og Regalier, hvad Navn de og have kunde; hvorfor og alle Kongens Undersaatter, i hvad Stand og Høyhed de og ere, som boe, eller Stæd at boe paa Eye og have i hans Arve-Riger og Lande med alle deris Tyende, Folk og Tiene-re, skulle som ærlige Arve-Undersaatter holde og agte Kongen for det ypperste og Høyeste Hoved her paa Jorden over alle Menniskelige Love, og der ingen anden Hoved eller Dommere kien-der over sig, enten i Geistlige eller Verdslige Sager uden Gud alleene, og derfor være Kongen, som giør dennem alle Fred, og ved sin Lov og Regimente Styrer og Verger Rigerne og Landene, hørige, lydige, underdanige, hulde og troe, og søge og forfremme Kongens Gavn, Skade og

Afbrek af yderste Formue afvende, og tiene tro- ligen med Liv og Gods, og med Eed være for- bundne imod alle og een hver, hvem det være kunde, Indlændiske eller Udlændiske, som imod Kongens Enevolds Magt og Arve-Rettiglied skulle vilde handle eller tale, Saadant at forsvare [...] og at fra saadan deris Pligt og Skyldighed ingen Venskab eller Fiendskab, Frygt eller Fare, Had Avind, eller nogen menniskelig List og Pa- afund i ringeste Maade skal dennem afvende.

Bemærkninger:

Straffebestemmelserne blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul anfører, at artiklen bortfaldt ved grundloven fra 1849, jf. straffeloven fra 1866.

Indholdet (eller i alt fald hovedparten) er i strid med grundloven fra 1849. Artiklen er måske ikke bortfaldet helt i 1849, da straffebestem- melserne blev ophævet ved straffeloven fra 1866. Uanset hvad, skønnes artiklen ikke at være anvendelig eller have nogen relevans i dag.

1-1-2. Den Lov, som Kongen giver, maa ingen Mand aftage eller forandre.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen bortfaldt ved grundloven fra 1849.

Forslagsstillerne er enige i, at artiklen ikke er anvendelig eller har nogen relevans i dag.

1-1-3. Ingen maa tage sig selv ret, men een hver skal tale og deele sig til Rette.

Bemærkninger:

Stig Iuul har artiklen som gældende.

Artiklen er ikke med i Retsinformation, men da artiklen ikke ses at stride imod nugældende regler eller principper, kan artiklen efter for- slagsstillernes opfattelse godt bevares. Såfremt artiklene er overflødiggjort af senere love, kan artiklen dog udgå.

1-1-4. Ingen skal Dømme imod den Lov, som Kongen giver, men efter den skal Landet Døm- mis og Rettis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen bortfaldt ved grundloven fra 1849.

Forslagsstillerne er enige i, at artiklen ikke er anvendelig eller har nogen relevans i dag.

1-1-5. Kongens Undersaatter og alle de, som i Kongens Riger og Lande sig opholde, eller handle, skulle rette sig efter Kongens Lov, Befalninger og Forordninger; Og skulle Kongens Befalnings-Mænd og alle, som noget Embede af Kongen er betroet, efter deris Eeds og Embedis Pligt alvorligen holde der over, at Kongens Lov og hvis af Kongen budet er, bliver i alle maader med allerunderdanigste Lydighed efterkommet. Men hvis nogen herudi findis forsømmelig, saa fremt det bevisis, at det hannem videndis været haver, og hand ellers ingen lovlig undskyldning haver, da er det Kongens Fiskals Embede, baade den som sig forgrebet haver, saa og den, som sit Embedis Pligt at efterkomme forsømt haver, at søge og tiltale efter Loven [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelserne blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308, og Stig Iuul har bortset fra »Men hvis ... Loven« artiklen som gældende.

Forslagsstillerne er ikke uenige i, at landets love skal overholdes, men det virker som et paradoks at skrive i en lov, at landets love skal overholdes. Mht. at rejse anklage, er det næppe »Kongens Fiskals« opgave, jf. bemærkningerne til artikel 1-1-6.

1-1-6. Giver Kongen nogen Befalning ud til een eller anden, og hand den ikke med allerunderdanigste Lydighed efterkommer, saa fremt det staar i hans Magt (hvor om hand strax bør at gjøre til Kongen sin allerunderdanigste Erklæring) da skal han derfor af Kongens Fiskal tiltalis [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelserne blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul mener, at »da skal han derfor af Kongens Fiskal tiltalis« bortfaldt ved finanslov af 26. juni 1850, § 30.

Ændringen synes ikke at fremgå tydeligt af finansloven fra 1850, men forslagsstillerne finder det usandsynligt, at artiklen fortsat skulle være anvendelig. Der henvises i øvrigt til forslagsstillerens bemærkninger til artikel 1-1-5.

2. Capitel

Om Værneting

1-2-1. Printzerne og Printzesserne af Blodet skulle for ingen Underdommere svare, men deris første og siste Dommere skal Kongen være, eller hvem hand særdelis dertil forordner.

Bemærkninger:

Stig Iuul har ligesom Retsinformation artiklen som gældende.

Det fremgår af grundloven fra 1849, § 97, at alle i lovgivningen til adel, titel og rang knyttet forrang er afskaffet. Kongelovens artikel 25 blev dog undtaget, jf. slutbemærkningerne til den første grundlov, og da kongelovens artikel 25 indholdsmæssigt svarer til DL 1-2-1, og da formuleringen af § 97 er opretholdt i senere grundlove, finder forslagsstillerne ikke, at det er urimeligt at antage, at artikel 1-2-1 fortsat er gældende.

Forslagsstillerne finder dog, at en dobbeltregulering er uhensigtsmæssig, og at artiklen er sprogligt uhensigtsmæssig, men på grund af justitsministerens betænkeligheder ved at ændre retstilstanden på området, foreslås artiklen bevareret uændret.

1-2-2. Kongernis naturlige Børn skulle ey søgis for andre Dommere, end for dem, som af Kongen dertil beskikkede vorde.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved desvetudo med henvisning til Munch-Petersen: Den danske Retspleje I, 2. udgave 1923 f., s. 71, note 14.

Forslagsstillerne skal ikke kunne sige, om artiklen er bortfaldet eller ej. Artiklen må dog formodes kun at gælde (»uægte«) børn, der ikke var omfattet af artikel 1-2-1, hvorfor artiklen formentlig kun ville få begrænset betydning, såfremt den fortsat var gældende. Forslagsstillerne mener principielt ikke, der er nogen saglig grund til, at der skulle være forskel på børn født inden for og uden for ægteskab. Forslagsstillerne mener dog heller ikke, at der er nogen saglig grund til, at ikke-kongelige personer, der har en kongelig person til forælder, skulle behandles anderledes end andre personer.

Såfremt justitsministeren mener, at der kunne være anledning til tvivl om rækkevidden af »Printzerne og Printzesserne af Blodet«, finder

forslagsstillerne, at dette passende kunne præciseres ved en kommende ajourføring af artikel 1-2-1 eller eventuelt Kongelovens artikel 25.

1-2-3. Ingen skal dragis fra sit Værneting, undtagen i de Tilfælde, som her efter ommældis; Ey heller maa nogen skyde sig fra sit Værneting, eller fra den Over Ret, som Værnetinget er under, førend Dom paa begge Stæder gangen er; Thi alle Sager, som bør at forfølgis til Værneting, de skulle først did stævnis, og Dom der tagis beskreven, og naar nogen ey vil nøyes med den Dom, da skal hand stævne Dommeren og de Vedkommende med samme Dom for den forordnede Overdommere, og der tage Dom i lige maade for sig beskreven.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 16. januar 1828, § 18, og retsplejeloven.

Det fremstår efter forslagsstillernes opfattelse ikke lysende klart af § 18 i forordningen fra 1828, at artiklen bortfaldt, og bestemmelsen blev ikke ophævet udtrykkeligt ved retsplejeloven. Til gengæld er forslagsstillerne enige i, at artiklen ikke længere er relevant.

1-2-4. Alle og een hver, som ikke haver noget Embede, der henhører til noget sær Retterting, skulle svare til det Herrets-Birke- eller Bye-Ting, som de boe og holde dug og disk, eller sig opholde udi.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Bestemmelsen blev ikke ophævet udtrykkeligt ved retsplejeloven, men da der ikke længere findes f.eks. birketing, er forslagsstillerne enige i, at artiklen ikke længere er relevant.

1-2-5. Alle Sager Kongens Indkomster angaaende skulle lige for Kongens Kammer-Collegio indkomme, hvorfra og ingen, af hvad Stand hand og er, og enten hand er Hovedmand eller Forlover, maa i fornævnte Sager sig undslaa, eller skyde sig til sit Værneting, men bør efter Kammer-Collegii Stævning der at møde og Dom lide.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 15. juni 1771 og 17. febr. 1774.

Det fremgår ikke tydeligt, at bestemmelsen blev ophævet, men det fremgår til gengæld, at »Kammer-Retten« blev ophævet. Hvorvidt »Kammer-Retten« og »Kammer-Collegii« er det samme, kan forslagsstillerne ikke sige med sikkerhed, men uanset om dette er tilfældet, finder forslagsstillerne ikke, at bestemmelsen er anvendelig i dag.

1-2-6. Kongens Betiente, som i Rangen nævnis, og ere eller have været i virkelig Tieniste, og boe i Kiøbenhavn, og ikke have sær Privilegier eller nogen anden Bestilling, som staaer under anden Ret, og de til den vilde eller skulle svare, de deris Hustruer, Enker og Børn, skulle svare til Kongens Hof Ret, undtagen i Livs og Ære-Sager, eller og det angaar Huuse og Gaarde i Kiøbstæderne, eller Jord og Eyendom paa Landet, eller nogen borgerlig Brug og Handel.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 15. juni 1771.

Det fremgår ikke tydeligt, at bestemmelsen blev ophævet, men det fremgår til gengæld, at »I Kiøbenhavn skal efterdags kuns være en eneste almindelig Jurisdiction, som skal kaldes Kiøbenhavns Hof- og Stads-Ret...«. Når der henses til dette og retsplejeloven, er forslagsstillerne derfor enige i, at artiklen ikke længere er anvendelig.

1-2-7. Til Kongens Borg Ret skulle svare alle Kongens Betiente i Collegierne, som boe i Kiøbenhavn, og ikke nævnis i Rangen, med deris Hustruer, Enker og Børn; I lige maade de, som virkelig tiene i Kongens Hof, og ellers ikke nævnis i Rangen, som alle Hof-Officianter, Trompettere, Lakeier, Stald- Jagt- og andre deslige Betiente; Item alle deris Betiente og Tienistefolk, som i Rangen ere: Saa skulle og alle Kongens Handverksfolk, som boe i Kiøbenhavn, og ingen Borgerlig Næring bruge, svare under Borg Retten.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 15. juni 1771.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-6.

1-2-8. Kongens Betiente, enten de i Rangen nævnis eller ikke, som ikke boe i Kiøbenhavn,

Bilag til f. t. l. vedr. forældede best. i Kong Christian den Femtes Danske Lovs 1. bog

svare for den Stæds Dommere, hvor de boe, undtagen Sagen deris Bestillinger angaar.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Bestemmelsen blev ikke ophævet udtrykkeligt ved retsplejeloven, men forslagsstillerne enige i, at artiklen ikke længere er relevant.

1-2-9. Kongens Krigs- og Skibs-Officerer, Værvede Soldater, Holms- og Arsenal-Betiente skulle søgis for Krigs-Admiralitetss- og Arsenal-Retten i de Sager, som angaa deris Bestillinger, Liv, Ære, Besoldning, Gevær og Gjelds Fordring; Men paa alle deris andre Sager skal den Byes eller Stæds Dommere dømme, hvor de boe eller sig opholde, saa de i alle maader skal være Lands Loven undergivne.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret adskillige gange og endeligt bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-2-10. Soldater, som paa Landet udskrivis, imens de sig hos Lægsfolkene opholde, skulle svare til Herrets- eller Birke-Ting; men naar de komme under Fanen at staa, svare de, som om værvede Soldater sagt er.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret adskillige gange og endelig bortfaldet ved retsplejeloven og lov nr. 542 af 4. oktober 1919.

Bestemmelsen blev ikke ophævet udtrykkeligt ved loven fra 1919. Se desuden forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-4.

1-2-11. Adelen, som ere de alleene, som for dem, deris Egteborn og Afkom til Adelig Skiold og Hieml ere berettigede, være sig indlændiske, eller udlændiske, som enten ere af Kongens naturaliserede, eller betiene nogen Bestilling i Rangen; Item lige med Adelen Privilegerede skulle i Livs og Ære-Sager søgis for Kongens højeste Ret, med mindre de tiene under militien til Lands eller Vands, da det med dem efter den 9. Art: skal forholdis; Undtagne de højeste Officerer, som skulle i Livs og Ære-Sager søgis for Kongens højeste Ret.

679 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved grundloven fra 1849, § 97.

Bestemmelsen blev ikke formelt ophævet, men forslagsstillerne anser også bestemmelsen for uanvendelig p.g.a. grundlovens formulering.

1-2-12. Grever og Friherrer, som ere de alleene, som ere af Kongen dertil ophøjede, eller fremmede naturaliserede skulle lige for Kongens højeste Ret indstævnis; Dog udi de Sager, hvor først anden Oplysning udkrævis, forordner Kongen dem Commissarier.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »skulle ... Conimissarier« bortfaldt ved grundloven fra 1849, § 97.

Artiklen ses ikke formelt at være ophævet, men forslagsstillerne kan ikke forestille sig, at den reelle betydning af bestemmelsen kan være særlig stor, idet privilegierne knyttet til rangen/titlen blev afskaffet ved grundloven fra 1849.

1-2-13. Ophævet ved lov nr. 336 af 14. maj 1992, § 17.

1-2-14. Professores i det Kongelig Universitet i Kiøbenhavn, Studiosi, Universitetets Betiente, saa og lærde Mænd, som boe i Kiøbenhavn, og ere i Universitetets Matrikel indskrevne, og ey have nogen anden Bestilling, de, deris Enker og Tienistefolk svare til Consistorium i alle Sager, Drabs Sager undtagne, hvorpaa at dømme Stædens Øvrighed tilkommer.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 15. juni 1771.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-6.

1-2-15. Ophævet ved lov nr. 336 af 14. maj 1992, § 17.

1-2-16. Hvis Sager imellem Præst eller Dægn og Sognefolket, som henge af Kirkens Myndighed, forefalde, paa dennem dømmis af Herrets Provsten, eller henvisis til Provstemode.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 5. december 1806.

Det fremstår efter forslagsstillernes opfattelse ikke lysende klart af forordningen, at artiklen

bortfaldt, men til gengæld er forslagsstillerne enige i, at artiklen ikke længere er relevant.

1-2-17. Ophævet ved forordning af 1. december 1797.

Bemærkninger:

Ordet ophævelse blev dog ikke brugt, men formuleringen »Da ... 1-2-17 ... medfører baade Vidtløftighed og Besværlighed ... bliver, i Betragtning heraf, følgende befaleet ...» må antages at betyde det samme.

1-2-18. Dersom Trette falder om Jord, Huus, Ejendom og Markeskiel, da holdis det for Værneting, under hvilket Ejendommen, som Tretten reiser sig af, er beliggendes, om end skjønt den, som for Sagen er, andenstæds boer, eller sig opholder, men Kald og Varsel givis til hans Boepæl.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejelovens § 240.

Se forslagsstillerens bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-2-19. Dersom nogen i Bye, Birk, eller Herret, boendis haver at tiltale den, som uden samme Bye, Birk eller Herret, boendis er, for Vold, Hærverk, Ran, Skiildsord, som i Byen, Birket, eller Herredet, begangen er, enten hand der tilstæde er, eller ikke, saa og for vitterlig Gield, som i Byen, Birket, eller Herredet, efter egen Forskrivelse skal betalís, eller anden saadan Anfordring, som mand sig til det Stæd at efterkomme haver tilforbundet, saa fremt hand personlig der findis, da maa Sagsøgeren samme sin Vederpart saa frit efter lovlig given Varsel til den Byes- Birkes- eller Herrets-Ting, hvor Sagen sig begivet haver, eller hand sig tilforbundet haver, tiltale og forfølge, som det Vederpartens eget Værneting var.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejelovens §§ 243 f. og 696.

Se forslagsstillerens bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-2-20. Haver nogen forpligtet sig med Haand og Segl, eller og for Retten vedtaget, at svare for nogen Ret, som ikke er hans Værneting, da bør hand for sanne Ret at møde og der Dom lide.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejelovens § 247.

Se forslagsstillerens bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-2-21. Haver nogen haft noget at forrestaa, som Formynderskab, Kirkers, Skolers, eller fattiges Forstanderskab, Kæmnerie, eller andre saadanne Bestillinger, da bør hand eller hans Arvinger, der sammestæds at svare, og staa til Rette, hvor hand saadant antaget haver.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 242.

Se forslagsstillerens bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-2-22. Er og nogen ved endelig Dom tildømt bøder, eller andet, at legge fra sig, da bør han paa det Stæd, som Dommen falden er, at lide tiltale, dersom han ikke retter for sig.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen formentlig er gået af brug før 1800.

Forslagsstillerne er enige i, at bestemmelsen har mistet sin retlige betydning, men tør dog ikke sige hvornår.

1-2-23. Tiltaler Indlændisk, eller Udlændisk, nogen til hans Værneting, da bør hand, eller hans Fuldmægtig, at svare til samme Ting, og stande sin Vederpart til rette, dersom Veder-Parten i samme Sag med Rette til hannem nogen Tiltale haver.

Bemærkninger:

Stig Iuul har artiklen som gældende.

Forslagsstillerne formoder dog, at artiklen har mistet sin retlige betydning ved f.eks. retsplejeloven. Artiklen er i øvrigt ikke medtaget i Retsinformation, hvorfor Justitsministeriet antages at være enige heri. Bestemmelsen bør i øvrigt omskrives til nudansk, såfremt den mod forventning fortsat er nødvendig.

1-2-24. Hvor som nogen gribis paa fersk Fod, eller siden nogen andenstæds antreffis for nogen Missgierning, da gaes derom paa det Stæd, som Gierningen skeet er, og dømmis af den Ret, saa vit Loven medfører, enddog det ikke er den paagrebne Værneting; dog dersom nogen Rettes Betiente, eller Øvrighed lader nogen paagribe,

som ellers staar under anden sær Ret i saadan Sag, som hand er greben for, da skulle de strax give den paagrebnis Øvrighed det tilkiende, og saafremt samme Øvrighed ved egne Betiente lader Fangen affordre, da skal hand være følgagtig, og derhos Vidnisbyrd, om nogle førte ere, tilstillis om hans Forseelse, at den Skyldige tilbørligen kand blive straffet. End affordris Fangen ikke det første mueligt er, da gaaes der med hannem efter Loven paa det Stæd, som hand greben er.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens kapitel 62.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-2-25. Til Vidnisbyrd at paahøre bør den, som der til stævnis, at møde til det Ting, som Vidnerne skulle afleggis, enddog det ikke er hans Værneting.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 356.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-2-26. Haver nogen adskillige Værne-Ting, da maa Sagsøgeren udvælge, hvilket af samme Værneting hand vil søge sin Vederpart for, og bør den, som for Sagen er, der at svare til Sagens Uddrag, med saa skiel, at hand der selv holder dug og disk, naar hand første gang kaldes.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 246.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-2-27. Stævnis nogen, hvis Værneting ey egentlig vidis, til nogen Ret, som hand vil skyde sig fra, og hand hvercken Varselsmændene strax, ey heller Dommeren første Tingdag tilkiende giver, og skelligen beviser, hvilket hans rette Værneting er, da blive Sagsøgeren ved den Ret, som hand haver hannem Stævnet til, og den, som for Sagen er, bør der at svare, og Dom lide, med hvis efter Loven paafølger, om hand ikke Dommen efterkommer.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 247.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

3. Capitel

Hvor og naar Ting og Rettergang skal holdis, og hvad der skal handlis

1-3-1. Byting skal holdis af Byfogden offentlig, og ikke paa Raadhuus inden lukte Døre.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 29.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-3-2. Herrets- eller Birke-Ting maa ey være i Landsbyerne, men paa andre belejlige Stæder.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved desvetudo.

Da der ikke længere findes f.eks. birketing, er forslagsstillerne enige i, at artiklen ikke længere er relevant.

1-3-3. Hvo som ved Tinge bygger, eller bygge lader noget Kroehuus, eller Hytte, der Øl, eller anden slags Drikke at udtappe, miste hvis Drikkevarer hand med sig haver, og der foruden bøde tyve Lod Sølv til Herskabet.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved desvetudo.

Forslagsstillerne er enige i, at bestemmelsen ikke længere er relevant p.g.a. senere lovgivning.

1-3-4. Ingen Rettergang maa holdis paa hellige Dage, eller de tre næste Dage for Paaskedag, eller fra Jule Dag til Hellig Tre Kongers Dag; Men saa fremt Rettergangens visse Tingdag, som siette Uges, eller deslige, indfalder paa een hellig Dag, eller paa de Dage, som her ommælt er, da skal næste Søgnedag holdis for rette Ting-Dag og Tægte-Dag.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 27.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-3-5. Ophævet ved frd. af 16. januar 1828, § 11.

Bemærkninger:

Ordet ophævelse blev dog ikke brugt, men formuleringen »... skal, i Stedet for den i L. 1 – 3 – 5 fastsatte Tid, ...« må antages at betyde det samme.

1-3-6. Alle Landsting skulle holdis om Onsdagen, eller, om da hellig Dag indfalder, paa næste Søndag derefter, een gang hver maanet i det mindste, med mindre Fornødenhed det udkræver, da een gang hver tiende Dag. De skulle settis om Sommeren ved syv Slet, og om Vinteren ved otte Slet.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 25. januar 1805.

Der findes, så vidt forslagsstillerne ved, flere forordninger fra denne dato, men ingen af disse synes at nævne denne artikel særskilt. Forslagsstillerne er dog helt enige i, at artiklen er uanvendelig.

1-3-7. Paa Tingene skulle først læsis hvis Kongelige Forordninger, eller Befalninger, blive fremskikkede, og befalede at læsis; Dernæst Kjøbe Contracter, og Skiøder, Mageskifte- Gave- og Pante-Breve, Afkald, og andet deslige; Og skulle de, som til Tinge komme med saadanne breve at lade læse og paaskrive, advare Retten Betiente, før end Retten settis, eller det første at den er sat, at de med saadanne breve ere ankomne, paa det de paa een Dag og Tid kunde samtigen, om de flere ere, blive lydeligen læste og paaskrevne. Derefter skal Kongens Sager først forretages, og siden andris uden ophold.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved lov af 25. juni 1870, retsplejelovens § 277 samt tinglysningsloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-3-8. I Egteskabs Sager dømmis paa de fire Tamperdage om Aaret.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 1. december 1797.

Forslagsstillerne er enige i, at artiklen siden nævnte forordning har været forældet.

1-3-9. Provstemode i Sædland holdis i Roeskild; 1. Onsdagen efter Dominicam primam Trinitatis. 2. Anden Dag Dionysii, saa fremt den ikke indfalder paa een Løverdag; Thi da holdis det om Mandagen der næst efter.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »Onsdagen efter ... efter« blev ændret ved reskr. af 16. december 1840, jf. reskr. af 2. juni 1809.

Forslagsstillerne finder ikke, der er det store behov for at have lovbestemmelser om, hvor provstemøder skal holdes.

1-3-10. I Riber Stigt. 1. I Ribe tre Dage næst for St. Hans dag om Tamperdags Tider. 2. I Varde tre Dage for Tamperdagen, som indfalder næst for Jul.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »tre ... Jul« blev ændret ved reskr. af 12. oktober 1787.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-3-9.

1-3-11. I Aalborg Stigt i Hiørring. 1. Philippi Jacobi Dag. 2. Ægidii Dag.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »i Hiørring ... Dag« blev ændret ved reskr. af 11. marts 1684 og senere.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-3-9.

1-3-12. I Fyens Stigt, for Fyen, Langeland, Alsøe og Arrøe, i Odense 1. Næste Onsdag efter Dominicam Qvasi modo geniti. 2. Næste Onsdag for Dioinysii. For Lolland og Falster i Mariibo Onsdagen næst efter Dominicam secundam Trinitatis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »1. Næste ... Dioinysii« blev ændret ved reskr. af 31. januar 1806, og at »Onsdagen ... Trinitatis« blev ændret ved reskr. af 15. januar 1813.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-3-9.

1-3-13. I Viborg Stigt i Viborg. 1. Onsdagen efter Dominicam Qvasi modo geniti. 2. Onsdagen efter Maurittii.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »1. Onsdagen ... Maurittii« blev ændret ved reskr. af 30. oktober 1776.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-3-9.

1-3-14. I Aarhus Stigt i Aarhus. 1. Onsdagen efter Philippi Jacobi. 2. Onsdagen efter Dionysii.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »1. Onsdagen ... Dionysii« blev ændret ved reskr. af 25. januar 1793.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-3-9.

1-3-15. Kongens højeste Ret holdis ordinarie een gang om Aaret paa den Tid og det Stæd, som Kongen paabyder, og skulle først alle Norske Sager, som did ere nedstævne, Dernæst Jydsk, siden Fynske og Smaalandske, der efter Sædlandske, foretagis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret ved instr. af 10. november 1774 og senere.

Uanset hvornår bestemmelsen er ændret, så er indholdet forældet.

1-3-16. Parterne, hvis Sager ere opslagne til at höris for Kongens højeste Ret, skulle om Mandagen, Tisdagen, Onsdagen, Torsdagen og Løverdagen til sex slet om morgenen, og om Fredagen til tolv slet være tilstæde; Og hvis de, eller nogen paa deris Vegne ikke kommer frem, naar de paraabis, skulle de strax, og før end de siden til Rettergang maa Stædis med deris Sager, udgive firesindstve Lod Sølv, hvilket i Protocollen af Secretererne skal antegnis; Men indstille de sig ikke, inden den Provincies Sager, som deris Siger høre til, have ende, da gaaes derom, som her efter i det fierde Cap: 33. Art: formældis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret ved instr. af 23. februar 1753, § 6, og senere.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-3-15.

4. Capitel

Om Stævnamaal, Kald og Varsel, og Opsettelse

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens kap. 17. Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8. De enkelte artikler i 4. kapitel kommenteres derfor ikke alle særskilt (anses alle for forældede, jf. dog artikel 16 og 19).

1-4-1. Ingen Rettergang maa stædis imod nogen, eller Vidnisbyrd føris, eller Tingsvidne udstædis til Tinge, eller for nogen Ret, eller Mænds opkrævelse, eller nogen besigtelse, Syn, eller Granskning, at skee, uden den, hvis enten Gods, Ære, eller Liv, det paagielder, er lovligen dertil kaldet, eller og er selv til Vedermaals Ting, og ikke undskylder sig, at hand ikke haver faaet lovlig Kald og Varsel.

Bemærkninger:

Ændret for søretssager ved lov nr. 72 af 12. april 1892, § 6.

1-4-2. Sagsøgeren skal stævne den, som for Sagen er; og andre Vedkommende, med to Mænd, før Soel gaar ned, for deris Boepæl; i hvad Ting og Ret de og stævnis til, enten mundtlig, eller skriftlig.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret ved frd. af 28. januar 1788.

1-4-3. De, som muntlig Kald og Varsel givet have, skulle selv komme til Hiemtinget, og vidne med Eed og oprakte Fingre, at de hannem, som tiltalis, lovligen stævnet have, og enten selv med hannem muntlig talt have, eller med hans Folk, eller med andre, som tilstæde vare, og skulle deris Navne, som stævnet have, hvem de ere, og hvor de sig opholde, i Tingbogen indførís. Naar Kaldsædelen er skreven af Sagsøgeren selv, skal det i lige maade med Kaldsmændene forholdis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 3. juni 1796, § 20.

1-4-4. De, som forkynde skriftlig Kaldsædel, eller Stævning, som under Rettens Segl er udstædt, skulle forkynde den i dens, som Stævillis,

eller hans Folkis, eller andris paahør, som der kunde være nærværende, og enten dennem een Udskrift deraf levere, eller give dennem saa lang Tid, at de kunde lade den udskrive, om de det begære; Og hvis de selv ey vilde, eller kunde skrive paa den, da skulle de, som den forkynder have, der paa skrive med deris Navne under, og hvem de ere, og hvor de sig opholde tillige med deris Navne, som vare nærværende, der Stævningen blev forkyndet; Hvilken Stævning saaledis paa skreven skal for Retten fremleggis, læsis og paaskrivis.

1-4-5. I Kald og Varsel, enten det skeer muntlig, eller skriftlig, skal Sagen, saa fremt Procesen skal holdis lovlig, nævnis, hvorfor mand stævnis, saa og een vis Dag og et vist Ting, hvortil mand stævnis, og ikke til flere paa een gang; Og gielder samme Kald og Varsel i sex Uger i de poster Varsel er givet for; Dog at Varselsmændene møde til første Ting, og afhieple, hvad de til hver Ting have givet Varsel for, og det i Tingbogen Stykkeviis indføris, og efterfølgende Tingdage lydeligen oplæsis. Er det skriftlig Stævning, da skal den for Retten hver Tingdag læsis og paaskrivis.

1-4-6. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-4-7. Til Herrets- Birke- og Bye-ting givis muntlig, eller ved skriftlig Kaldsædel, otte Dags Varsel, om den, der Stævnis, boer, eller opholder sig, i det Herret, Birk, eller Bye, som Tinget holdis udi.

Bemærkninger:

Stig Juul anfører, at artiklen er bortfaldet ved lov nr. 55 af 11. april 1890.

1-4-8. Fiorten Dags Varsel givis hannem, om hand er uden Herredet, Birket, eller Byen, og i Provincien.

Bemærkninger:

Stig Juul anfører, at artiklen er bortfaldet ved lov nr. 55 af 11. april 1890.

1-4-9. Sex Ugers Varsel givis hannem, om hand er uden Provincien, og i Riget.

Bemærkninger:

Stig Juul anfører, at artiklen er bortfaldet ved lov nr. 55 af 11. april 1890.

1-4-10. Haver hand ingen Boepæl i Riget, og ikke vil lade sig finde, da givis hannem sex Ugers Varsel, der som hand sist Boepæl, eller Tilhold, haft haver, og sex Ugers Varsel tillige til Landstinget.

Bemærkninger:

Stig Juul anfører, at artiklen er bortfaldet ved lov nr. 55 af 11. april 1890.

1-4-11. Kald og Varsel til Indførsel i een af dødis Gods, som ej Arvinger haver, eller efter hvilken Arv og Gield ej er Vedgaaen, givis paa samme maade.

1-4-12. Er den, som Stævnis, uden Rjget, eller ikke vidis, hvor hand er, da givis hannem Varsel paa samme Stæder, som nu sagt er, inden Aarets Udgang at møde, og svare.

Bemærkninger:

Stig Juul anfører, at artiklen er ændret ved frd. af 3. juni 1796, § 16.

1-4-13. Haver nogen ingen Boepæl i Riget, og Trette er om Markeskiel, da givis hans Bonde, som paa Boligen og Grunden boer, der, som Tretten falder, otte Dags Varsel.

1-4-14. Naar Reeb begæris paa Mark, Skov, eller Ejendom, da skal Kald og Varsel givis, ikke alleeniste til Ejermændene, men end og til alle de Mænd, som ere i den Bye boende, som samme Ejendom tilligger, at de ere hos, naar noget dermed forretagis skal.

1-4-15. Udi Uskifte imellem Arvinger, eller Creditorer, Ejendoms Tretter er mand ej pligtig til at Stævne andre, end dennem, som Ejendommen bruge, og den i Haand og Hævd have.

1-4-16. For Afpløjning, eller Afslæt, givis den Kald og Varsel, som Skaden gjort haver, og ikke hans Jorddrot.

Bemærkninger:

Stig Juul har markeret artiklen som gældende. Forslagsstillerne skal ikke kunne sige, om der er tale om en fejl eller ej, men forslagsstillerne finder, at artiklen kan ophæves alligevel.

1-4-17. Reiser nogen bort, efter at hannem lovlig Kald og Varsel given er, enten uden Provincien, eller Rjget, da forfølgis den Sag, som hand haver faaet Varsel for, lige saa fult, som

hand var til Stæde, dersom Sagsøgeren ikke hvi-
ler med Processen, men Sagen uden Ophold fra
Ting til andet forfølger; Lader Sagsøgeren tre
Ting overgange, at han ey forfølger Sagen, siden
hand haver kaldet sin Vederpart til et Ting, da
maa Vederparten fare af Land og Rige, saasom
hand ej var kaldet med alle.

1-4-18. Siger nogen paa dens Vegne, som
Stævnet er, at hand var reist af Provincien, eller
Riget, før end hand blev kaldet, da skal den, som
det siger, det lovligen bevise.

1-4-19. Søgis nogen for Jordskyld, Husleje el-
ler deslige Afgift af nogen Gaard, eller Hus, da
holdis samme Stæd for Boepæl, om endskønt
den, som for Sagen er, ikke boer der; Dog at
hand kaldis og stævnis til saadan Tid, som tilforn
ommælt er, om hand er uden Byen, Provincien,
eller Riget.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret »Søgis ... boer der«
som gældende.

Forslagsstillerne skal ikke kunne sige, om der
er tale om en fejl eller ej, men forslagsstillerne
finder, at artiklen kan ophæves alligevel.

1-4-20. Døer nogen, som ikke haver gjort Rig-
tighed for hvis hand hafde at forrestaa, i mens
hand levede, saa som Formynderskab, Fattigis
Forstanderskab, Kirkeværgerj, Kæmnerj, og
deslige, da givis hans Arvinger Kald og Varsel i
Sterfboen, naar de tiltalis for at gjøre Rigtighed.

1-4-21. Giver mand een Procurator, eller an-
den Mand, fuldmagt nogen Sag at forfølge, da
staar det Kald og Varsel forfulde, som Fuldmæg-
tigen i den Sag givis af Vederparten, ligesom
Hovedmanden selv Varsel bekommet hafde.

1-4-22. Stævninger til Landsting udstædis un-
der Landstings Skrivers Haand, og Landstings
Segl, og forkyndis paa den maade, som tilforn
sagt er, ved tvende Mænd, ottende Dagen, før
Landsting holdis, for dens Boepæl, som Stævnis,
enten hand er i Herredet og Byen, eller uden; En-
ten i, eller uden, Provincien; Enten i, eller uden,
Riget; Saa fremt hand ellers tilforn lovlig Varsel
til Hiemtinget haver bekommet og Hiemtings-
dommen inden tre Uger indstævnis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved
frd. af 25. januar 1805, §§ 22-23.

1-4-23. Lader Sagsøgeren tre Uger gaa forbi,
efter at Hiemtingsdommen er afsagt, før end
hand tager Landstings Stævning, og den, som for
Sagen er, imidlertid reiser bort, da skal det med
Stævningens Forkyndelse og Tiden saa forhol-
dis, som tilforn om Hiemtings Kald og Varsel
mældet er.

1-4-24. Opsettelser skulle skee med begge
Parters samtykke, eller og, naar Dommeren for
lovlig forfald ey kand være til Stæde; Op-
settelsen givis dog ikke beskrevet, med mindre
det af Parterne begæris, Men i det Stæd skrivis
paa Stævningen af Skriversen, til hvilken Tid Sa-
gen er opsat; Hvilket og i Tingbogen skal anteg-
nis tillige med dens Navn, som med Stævningen
fremkommer, og med deris Navne, som Stævnis,
een hver til efterretning, som det begærer at vide.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved
desvetudo, jf. Nellemann: Alm. del, s. 16.

1-4-25. Landstings Stævningen med samme
Paaskrift, skal paa tilbørlig Stæd til Herrets- Bir-
ke eller Byeting forkyndis, og paaskrivis, og der-
hos bevisis, at den indstævnte Hovedmand, som
Sagen meest angaar, Gienpart der af haver været
tilbudet, og bør hannem der paa Hiemtinget
Gienpart af forskrevne Stævning med sin Paa-
skrift at tilbydis, og, om det begæris, tillistillis.

1-4-26. Naar nogen Stævning paa Landstinget
foreleggis, som tilforn haver været læst, og paa-
skreven, og siden befindis at være forandret, da
skulle Landsdommerne strax kiende derpaa, og
tilkiende den Skyldige, hvad Straf hand, som
Rettens forvildere, bør at lide.

1-4-27. Ingen Stævning til Kongens Alminde-
lig Højeste Ret i de Sager, som i Danmark dømt
ere, maa udstædis kortere, end sex Uger for Ti-
den, som den er paabuden, med mindre Domme-
ren, eller Skriversen, forsetligviis Retten at Spil-
de, med Dommen, som indstævnis, at udstæde
videre, end tilbørligt er, haver opholdt. I saadan
Tilfald Stædis end og efter Tiden Stævning. Be-
gæris ellers Stævning over Domme kort for den
paabuden højeste Ret, da givis den ud til den,
som næst derefter vorder paabuden. I de Sager,

som i Norge dømte ere, skal Stævningen tagis et fierding Aar for Tiden, som højeste Ret er paabuden.

1-4-28. Kongens Stævning til højeste Ret skal og forkyndis paa den maade, som tilforn om skriftlig Stævning sagt er, i Norge to Maaneder for Tiden, som højeste Ret er paabuden; Men i Danmark, i Sædland otte Dage, i Fyen og Smaalandene fiorten Dage, og i Jydland tre Uger før; Vil hand som Stævnis, ikke lade sig finde, og er dog inden Landet, da skal Stævningmændene læse, og forkynde Stævningen for hans Boepæl med Vidnisbyrd trende sinde, og to Dage imellem hver, og give det hans Folk tilkiende, saa mange de kand komme i tale med, og da stande det for fulde.

1-4-29. Vil mand lade Stævningen til Herrets-Birke- eller Bye-Ting forkynde over hannem, som ikke haver vildet ladet sig finde, da skal hand tre gange paaraabis, for end Stævningen læsis, og da staar det for fulde.

1-4-30. Befindis nogen lovlig stævnet muntlig, eller skriftlig, og hverken hand selv, eller hans Fuldmægtig, møder for sin tilbørlig Under- eller Over-Dommere, uden hand haver lovlig forfald, og det nøjagtig beviser, da leggis hinnem af Dommeren Lavdag for, dog ikke over fiorten Dage, til hvilken hand bør at møde, og, hvis hand da ikke vil møde, da skal Dommeren efter fremlagte Breve og Bevisligheder i Sagen dømme, hvor efter og Exsecution man skee, og hand for motvilig udeblivelse have Skade for Hiemgiæld.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret ved frd. af 3. juni 1796, §§ 1-2.

1-4-31. End er hand stævnet for Kongens højeste Ret, og ikke selv, eller Hans Fuldmægtig, møder, da dømmis i Sagen efter dens Beskaffenhed, og hand efter Dommens indhold at lide, med mindre lovligen Bevisis, at hand i saadan Forfald haver været, at hand hverken selv haver kundet mødt, eller fremskikket sin Fuldmægtig.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 401.

1-4-32. Men hvo, som Stævner anden for nogen Over-Dommere, og dog hverken selv, eller hans Fuldmægtig, eller hans lovlig forfald, mø-

der, da haver hand tabt Sagen, til hand Stævner lovligen igien, og der foruden skal hand give sin Vederpart hans bevislig Kost og Tæring.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 363.

1-4-33. End haver hand stævnet for Kongens højeste Ret, og ikke møder, inden den Provincies Sager, som hans Sag hører til, have Ende, da bør hand ikke aleeniste at igiengive sin Vederpart, som møder, og byder sig i Rette, den billig paa Processen anvendte Bekostning med bevislig Kost og Tæring, men og aldeelis have tabt Sagen, og ikke videre tilstædis paa den at tale; Men dersom hand indleverer sin tagen Stævning i rette Tid i Kongens Cancellie med sin Vederpartis skriftlig Samtykke, og Vederparten ikke vil Sagen videre udføre, da bør hand derfor fri at være.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret ved frd. af 12. oktober 1787.

1-4-34. Kald og Varsel giøris ikke fornøden, naar nogen til Tinge vil lade læse sine Skøder, Mageskifte- Gave- eller Pantebreve, eller Afkald, eller deslige: Ej heller for Godsis Opbydelse, Arvs og Giølds fragaaelse, Beslag paa Gods, eller Person, eller for Skudsmaal.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »for Godsis ... fragaaelse« er bortfaldet ved konkursloven, lov nr. 51 af 25. marts 1872 og skifteloven nr. 155 af 30. november 1874.

5. Capitel

Om Dommere

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 42 f.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8. De enkelte artikler i 4. kapitel kommenteres derfor ikke alle særskilt (anses alle for forældede, jf. dog artikel 1 og 11).

1-5-1. Dommere skulle være vederhæftige og Uberygtede Dannemænd, som skulle skikke hver Mand Lov og Ret uden vild, efter den Eed de Kongen soret have, som her efter bag i Lovbogen findis indført.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »efter ... indført« bortfaldt ved lov nr. 489 om Statens Tjenestemænd af 12. september 1919, § 2. Stig Iuul har således markeret »Dommere ... uden vild« som gældende.

Forslagsstillerne skal ikke kunne sige, om der er tale om en fejl eller ej, men forslagsstillerne finder, at artiklen kan ophæves alligevel.

1-5-2. Ophævet ved lov nr. 489 af 12. september 1919, § 1332.

1-5-3. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-5-4. Døer nogen Dommere, som for Uretfærdig Dom beskyldis, før end Sagen til OverDommeren indstævnis, eller der endelig paa hans Forseelse efter klar Bevislighed kient vorder, da svare hans Arvinger Skaden alleene, og skal det ej være den Afdødis Lempe for nær, som den, der ikke kand møde, og svare for sig.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen formentlig er bortfaldet.

1-5-5. Det samme er og om Ridemænd, som ikke deris tog saaledis gjort have, som de burte.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved desvetudo.

1-5-6. Ingen Dommere maa dømme i de Sager, som hannem selv gielde paa; Men da skal i hans Stæd, om hand eene betiener Retten, een anden boesat og vederhæftig Dannemand af stædets Øvrighed, eller Herskab, dertil forordnis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 60 og § 62, stk. 2.

1-5-7. Dommerne skulle Processerne, det meeste mueligt er, forkorte, og ikke tilstæde, at nogen med Kroglove og Unyttige Skudsmaal, eller saadan Rettens Spilde, Retten og dens Gænge opholder; Og naar nogen formeener sig at have tiltale til een anden for nogen Gield, Breve eller andet saadant, og hand af den Søgende begærer, at hand vil vise hannem hvis Bevisning hand derpaa haver til at forrekomme al Proces, og hand dog ikke sig dertil vil beqvemme, Men

vil endelig have det til Proces, da, naar det kommer til Proces, enddog den Søgende der fremlegger sine Bevisninger, bør Dommeren dog at dømme hannem til Omkostning for forarsagede Proces og Vitløftighed.

1-5-8. Dommerne skulle ikke Sagerne med Opsettelser forlænge, ej heller Magt have nogen Sag til Dom at optage længere, end i sex Uger, med mindre begge Parter det, enten begære, eller samtykke, eller nogen Slig nøjagtig og lovlig forfald haver, at hand ikke paa samme Tid kand møde. Opholder Dommerne nogen Sag længere, end forskrevet staar, tiden lovlig forfald, da skulde de, saa tit og ofte det skeer, give to hundrede Lod Sølv til næst hosliggendis Hospital.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret ved frd. af 3. juni 1796, § 23, og frd. af 16. juni 1828, § 13, men henviser nu til retsplejeloven.

1-5-9. Saa fremt og nogen Dommere nogen Mand med Ophold, eller Udflugt, Retten spilder, eller negter, eller og vegrer sig vidner at Stæde, forhøre, eller forhøre lade, eller forhindrer at givis beskreven, saa vit at skee bør med Rette, og saadan hans Ulempe af OverDommeren befindis, da skal hand ikke alleeniste forfriske den forurettede Sagen paa sin egen Bekostning, og stande hannem til Rette for hvis Skade hand der over lit haver, [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen er ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul anfører, at resten af artiklen vistnok bortfaldt ved samme lejlighed jf. Nellemann: Alm. del, s. 199.

1-5-10. Dog maa ingen Dommere give, eller udstæde, nogen vidne efter Ord, som falde i Rettergang, og ikke gielde Hovedsagen paa, eller nogen mands Ære og Lempe paarøre.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 41.

1-5-11. Dersom den, der søgis og tiltalis, vil strax gjørligen Rette for sig, da bør Dommeren over hannem ingen Lovmaal at tilstæde.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som gældende.

Forslagsstillerne skal ikke kunne sige, om der er tale om en fejl eller ej, men forslagsstillerne finder, at artiklen kan ophæves alligevel.

1-5-12. Dommerne maa ingen Uendelige Domme udstæde med disse ord: Uden det anderledis kand afbevisis, havis i minde, aftalis, forstaais, bevisis, og andre deslige Uendeligheder.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 291.

1-5-13. De skulle Dommene under tyve Lod Sølv's Straf for Retten lydeligen afsige, og med tydelige og klare Ord give dennem fra sig beskrevne, saa derudi ikke kand giøris nogen Tvifl, hvormed nogens Ret kunde blive forhalet, og med begge Parternis Bevisning er, paa det, naar Sagerne komme ind for højere Ret, at mand da om deris Beskaffenhed af samme skriftlige Domme omstændeligen kand vorde underrettet.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 219, jf. § 216, stk. 5, og § 218.

1-5-14. De skulle i alle Penge-Sager udtrykkeligen sette, hvor meget Hovedsum, Rente og Omkostning betalis skal, og paa det de ikke med Udregning selv skulle besværis, maa de tilforordne Forstandige Dømmemænd til at giøre Udregning og Liqidation i Parternis Nærværelse, hvilke Dømmemænd skulle have for deris Umage, hvis af Dommerne dennem derfor billigen tillagt vorder.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører at »og paa det ... vorder« er gået af brug før år 1800 og henviser i øvrigt til retsplejelovens § 226.

1-5-15. Naar de tildømme nogen til at giøre, eller efterkomme, noget, da skulle de hannem een vis Tid forelegge, inden hvilken hand skal Dommen fyldistgiøre, og sette een vis Straf hos, om hand det ikke efterkommer.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 487.

1-5-16. De skulle Dømmenis Slutninger strax, efterat de ere afsagte, til Skrивeren levere, at de i Tingbogen, Raadstuebogen, eller Protocollen, strax kunde indskrivis, og Parterne, som Dom-

mene begære beskrevne, dem uden Ophold bekomme.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen bortfaldt ved retsplejeloven.

1-5-17. Ingen Herrets- eller Birke-Foged maa sig i nogen Kiøbstæd nedsette, eller boe uden Herredet, eller Birket, ej heller meere end et Herret, eller Birk, betiene.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen formentlig er bortfaldet.

1-5-18. Herrets- og Birke-Fogder skulle nyde for deris Bestilling, hver een Gaard omtrent paa tj Tønder hart Korn qvit og frj for Landgield, Ægt og Arbeide, og Skat; Paa samme maade skulle og Herrets- og Birke-Skrivere, hver nyde een Gaard omtrent paa sex Tønder, og intet videre nyde af Herrets- eller Birke-Bønder til aarlig Løn, uden hvis de af Arrilds Tid nydt have; Dog at det ikke overgaar een Skeppe Korn af hver heel Gaard.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører at »Herrets- og Birke-Fogder ... aarlig Løn« er bortfaldet før år 1800, og at resten bortfaldt ved lov af 20. juni 1850, § 1.

1-5-19. Naar nogen Misdædere skal dømmes fra sit Liv, eller nogen fra sin Ære, enten til Herrets- og Birke-Ting, eller til Bye-Ting i de Kiøbstæder, hvor Borgemester og Raad have Landstings Ret, da skal Fogden tage sig de otte beste Tingmænd, og selv med dem under trediesindstyve Lod Sølv's bøder dømme til, eller fra, og ej tilnævne andre Dømmemænd derudi; Men i de Kiøbstæder, som svare under Landstinget, skulle Borgemester og Raad under deris trediesindstyve Lod Sølv's bøder side Dom med Byfogden naar nogen skal dømmis fra Liv, eller Ære; og skal Dommen givis begge Parterne beskrevet, om de den begære, under Fogdens og fornævnte hans Med-Dømmemænds Indsegle.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »otte beste Tingmænd« blev ændret ved frd. 1. juni 1796, § 24, men at bestemmelsen er bortfaldet ved retsplejeloven.

1-5-20. LandsDommerne, og de, som nogen OverRet betiene, skulle uden nogen Forrevending endelig kiende paa alle Underretters Domme, saavel som paa Sandemænds, og andris, der blive for deris Eed og Vidnisbyrd kaldede, deris Tog og Eeder, Gods, Ære, eller Liv, angieldende, som for dennem til Stadfæstelse, eller Underkiendelse, indstævnis, og dennem, hvad heller de beskyldis, eller ej, reise, eller fælde; Og maa de ej deris Domme paa de indstævnte Domme grunde; Men selv tage Sagerne og deris Beviser for sig, og derefter kiende og dømme, som de agte at forsvare. Landsdommerne skulle og kiende paa alle de Vidner, som til Grevernis og Friherrernis Birker blive førte, dersom de, til Landstinget, enten til Stadfæstelse, eller Svækelse, indstævnis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 25. januar 1805.

1-5-21. Imod Adelens og med Adelen lige privilegeredis Breve maa de og vel dømme, med mindre de saaldis i Dommen røris, at det deris Ære og Lempe er for nær, som dennem udgivet have.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 25. januar 1805.

1-15-22. De skulle selv, saa fremt de efter Sagens Omstændighed finde nogen til Kost og Tæring, sette og navngive i deris Domme, hvor meget den skal være, efter som Sagen haver været klar, eller mislig, til.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 25. januar 1805.

1-15-23. Commissarier udi de Sager, som Samfrænder bør at dømme udi, og som ellers ikke beqvemmeligen kunde til Tinge ordeelis, bevilgis og forordnis af Kongen efter begge Parter Begæring; Men dersom den eene Part vegrer sig derudi, og ikke vil have gode Mænd paa saadanne Tretter, som ej anderledis, end ved Commissarier bør, eller kand, adskillis, enddog hand af den anden Part derom er besøgt, da skal det være hans Vederpart frit for, eene Kongelig Befalning at tage; Dog at hand skielligen beviser, at

hand sin Vederpart tilforn halfdeelen af Commissarierne at tage haver tilbudet.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er uden betydning efter konkursloven, lov nr. 51 af 25. marts 1872, § 147 og skiftelovens § 83.

1-15-24. Udebliver een, eller fleere, af Commissarier, eller andre gode Mænd, som til nogen Forretning ere forordnede, formedelst lovlig Forfald, da have de, som komme tilstæde, Magt til, andre vederhæftige gode Mænd i deris sted at tage.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til bemærkningerne til artikel 1-15-23.

1-5-25. Commissarier, og andre deslige, skulle, om mueligt er, inden sex Uger, efterat Befalningen er dennem tilstillet, forrette hvis dem befalet er, og inden Maanedes Dag, i det seneste, efter deris Forretning give deris Dom beskreven, og da strax, hvis Breve og Documenter for Retten leverede ere, een hver igien lade tilstille.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet, jf. Nellemann: Alm. del, s. 181.

1-5-26. Naar Commissarier, eller andre Dommere, som een Ret besidde, eller Ridemænd, og deslige, sig om deris Domme og Forretninger ej kunde foreene, da skulle de fleeste Stemmer beslutte Dommen, eller Forretningen; End ere de lige mange paa begge sider, da giver den, som Formand er, med dem, som hannem følge, Dommen beskreven, og ingen anden.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 216.

1-5-27. Commissarier i deris Afsigter skulle og dømme, hvilken af Parterne Commissionens Omkostning skal betale, om den, som Commissionen forværvet haver, bør den gandske, eller een Andeel, og hvor vit deraf, at betale, henseende, hvo i Sagen best grundet er, og derfor den i alle Puncter vinder, saa og om Sagen saa er beskaffen, at den ej anderledis kunde været beqvemmeligen udført, eller den, som Commissionen haver forværvet, Sagen ved Lands Lov og ordentlig Rettergang med mindre Bekostning

kunde have udført; Ti da bør den, som taber, ej at føris paa større og Unødig Bekostning ved saadan Processens Forandring.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejelovens § 21, stk. 1, pkt. 2.

6. Capitel

Om Indstævning til Højere Ret

1-6-1. Ophævet ved lov nr. 181 af 24. maj 1972, § 12.

1-6-2. Granskninger, Liqvidationer, og deslige Afsigter indstævnis for den Ret, som Befalingen dertil udstæt haver.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 202.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-3. Overkiøbmænds Afskeeder skulle strax for Byfogden. Borgemester og Raad, og andre ordentlige Dommere, til underretning og paa-kiendelse indstævnis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet før år 1800.

Forslagsstillerne er helt enige i, at artiklen ikke længere er relevant.

1-6-4. Dog bør Ingen Overkiøbmand, eller andre, som ikke ere rette Dommere, men meere Underhandlere, for deris Afskeeder tiltalis, uden saa er, at der aabenbarlig vitterlig Bedrag findis under.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet før år 1800.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-6-3.

1-6-5. Sandemænds Tog i Drabs Sager indstævnis til Landstinget; Men have Sandemænd soret om. Herrets- eller Marke-skiel, og nogen paakærer, da opkrævis til Landsting, og af Landsdommerne udmældis Ridemænd, som derpaa skulle kiende.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet før år 1800.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-6-3.

1-6-6. Skiftebreve, Indførseler, Udlæg i Arveløs boe, og i Godsis Opbydelse, indstævnis for den Over Ret, som de Personer ere under, der samme Forretninger gjort have.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens kap. 58.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-7. Commissarier, som af Kongen bevilgis, og Ridemænd, som af Lands Dommerne tilforordnis, indstævnis lige for Kongens højeste Ret.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret ved frd. af 25 januar 1805, og henviser til bemærkningerne til artikel 1-5-23. Artiklen er markeret som bortfaldet.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-3-6.

1-6-8. Ophævet ved lov nr. 336 af 14. maj 1992, § 17.

1-6-9. Herrets- og Birke-tings Domme indstævnis til Landsting; I lige maade de Bytings Domme, hvor Borgemester og Raad ikke have Landstings Ret; Ti hvor de have Landstings Ret, der indstævnis Byfogdens Domme for Borgemester og Raad, efter hver Byes Privilegium.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 25. januar 1805.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-3-6.

1-6-10. Borgrettens Domme indstævnis for Kongens HofRet; og maa ingen Sag til bemælte HofRet indstævnis for ringere, end det, hvis Hovedstoel, og som Sagen haver reist sig af, er tredive Lod Sølv, eller dets værd, være sig giæld, bøder, eller andet, med mindre det angaar nogens Person, gode Navn og Rygte.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ophævet ved frd. af 15. juni 1771.

Ordet »ophævet« benyttes ikke om artiklen, men forslagsstillerne er enige i, at artiklen ikke længere er anvendelig.

1-6-11. Birke Dommere i Grevskaberne og Friherskaberne indstævnis for deris Domme lige til højeste Ret, og ikke til Landstinget.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ophævet ved lov af 14. juni 1850, § 8.

Ordet ophævelse blev dog ikke brugt, men formuleringen »Alle ... Sager bør ... indankes til vedkommende Landsoverretter« betød, at artiklen blev uanvendelig.

1-6-12. Vil nogen stævne nogen Underdommeris Dom, som til Herrets- Birke- eller Byeting, eller i anden Underret, dømt er, da skal hand tage Underdommerens Dom beskreven, og den inden sex Maaneder, efterat den afsagt er, for Landsdommerne, eller Overretterne, indstævne, eller siden ikke have Magt den at paatale; Men dersom nogen er dømt til saadanne Bøder, som hand bliver fredløs for, om hand ikke retter for sig, og ikke inden sex Uger indstævner Dommen, da haver hand ej siden Magt paa den at tale, uden hand kand faa Opreisning.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 436.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-13. Hvo som stævner nogen Underdommeris Dom for Overdommere til underkiendelse, og samme Dom bliver i alle maader ved Magt kient af Overdommeren, da bør hand at give sin Vederpart een billig Kost og Tæring, og til Underdommeren hvis billigt er efter Sagens Beskaffenhed.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 317.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-14. Landsdommernes og OverRetternes Domme, og Commissariers Afgifter, og Ride-mænds Forretninger, i Danmark, skulle inden Aar og Dag, efterat de ere afsagte, til Kongens

højeste Ret indstævnis. De Sager, som fra Norge maa til højeste Ret indstævnis, skulle inden atten Maaneder, efter at Dommene ere udstætte, stævnis. Skeer det ej, da stande de, saavit Dommeren angaar, Uryggede, saa at Dommeren bliver uden Skade, om Kongen derudinden dispenserer, saasom, om Sagen Umyndige angaar, og deris Vænger ere blevne Uvederhæftige, som dennem noget til Skade kunde have forsømt, eller Kongen i Drabs Sager, eller andre, giver Opreisning, hvor Tiden og Stædet til Sandheds Oplysning kand være fornøden, eller anden og bedre Bevisning i Sagen føris og forværvis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens §§ 397 f. og 947 f.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-15. Døer nogen Lands Dommer, eller andre Overrettis Dommere, eller Commissarier, eller Ridemænd inden Aar og Dags Forløb, da skulle de, som deris Domme stævne vilde, inden sex Maaneder efter Dommerens Afgang tage Stævning; Dog at samme Stævnings Datum og Termin ikke udtydis, forstaaes, eller forlængis, over den forbemælte Aar og Dags Termin efter Dommens udstædelse.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 16. januar 1828, § 18.

Det synes ikke at fremgå klart og tydeligt, at artiklen er bortfaldet, men forslagsstillerne er enige i, at den er forældet.

1-6-16. Dog skal ingen være formeent, end og efter forskrevne Termins Forløb, nogen Dom, eller Indførsel, til Stadfæstelse at indstævne, naar Dommernes Domme, eller Ridemænds Indførseler, ikke til Underkiendelse indstævnis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-17. Iligemaade dersom nogen sin Vederpart vil stævne, ej beskyldendis Processen, eller Dommen; Men at hand enten det haver fordret, som siden befindis eengang at være betalt, eller

i andre maader nogen Urigtighed i samme Sag begaaet, da maa hand sin Vederpart derfor til højeste Ret indstævne, for saadan ved Ulovlig Mid-del paaførte Skade, eller for Falsk, efter som Sagen er til, og hand trøster sig med Retten den at kunde udføre og forsvare.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 423.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-18. Ingen skal tilstædis Stævning i Cancelliet til Kongens højeste Ret, med mindre hand stævner Landsdommernes, eller andre OverRetters, Domme, og haver baade dennem og Underretternis Domme for sig beskrevne, undtagen i de Sager, som lige at indstævnis bør for Kongens højeste Ret; Og maa ingen Sag til Kongens højeste Ret indstævnis for ringere, end det, hvis Hovedstoel, og som Sagen haver reist sig af, er sex og trediesindsyve Lod Sølv, eller dets værd, være sig Gield, Bøder, eller andet, med mindre det angaar nogens Person, gode Navn og Rygte.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens kap. 36 og 82.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-19. De Sager, hvorudi nogen for Rettens fornegtelse og Voldsom Tvang og Forurettelse anklagis, maa og for den højeste Ret lige indstævnis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-20. Kommer ellers nogen ind for Kongens højeste Ret med nogen Sag, som allerede er, eller burte været, dømt paa i Under- og Over-Retterne, og dog ikke haver deris Domme derudi beskrevne med sig, da skal hand afvisis, og give sin Vederpart Kost og Tæring.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 398 f. og § 948 f.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-21. Indstævnis nogen Dommere, Sandemænd, Rebsmænd, eller andre deslige, til deris Dommis, eller Afsigters, Underkiendelse, og de blive ved Magt kiente, da skal den, som dennem stævnet haver, igiengive dennem deris Tæring, som de gjort have frem og tilbage igjen til deris eget.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 21.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-22. Dersom nogen i vitterlige og kiends Sager, saa og i andre Unyttige Tretter, enten stævner, eller lade sig stævne, til Kongens højeste Ret, Sagen alleene, sin Vederpart til stor Bekostning, dis længere at kunde opholde, da skal den, som Sagen taber, ikke alleene betale den billig paa Processen anvente Omkostning, men ogsaa give sin Vederpart een billig Kost og Tæring. Men dersom hand vil Rette for sig, og fyldestgiøre hvis Dom over hannem tilforn falden er, og hans Vederpart dog stævner hannem til Kongens højeste Ret, til at føre hannem i videre Omkostning, eller og til den ende alleene, at have stadfæstelse paa ergangen Dom af Kongens højeste Ret, og hand ingen contra-Stævning tager, da bør hand ingen Omkostning at give sin Vederpart.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 324.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-6-23. Hvis og nogen, som Uvederhæftig befindis, i een rede og klar Sag stævner til Kongens højeste Ret nogen Overdommers Dom, ved hvilken hand efter rigtig Haandskrift, eller Forskrivelse, er tildømt noget at betale, eller fra sig legge, da bør hand at sette vissen, eller nøjagtig Borgen, for hvis Dommen om formælder, saa og for hvis Bekostning hand med ophold og videre Proces fører sin Vederpart udi; og hvis hand enten ikke vil, eller ikke kand, sette vissen for sig, da bør hans tagen Stævning ikke forhindre hans Vederpart, at hand jo ved Rettens Middel lader ergangen Dom fyldestgiøris.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

7. Capitel**Om Tinghørere***Bemærkninger:*

Stig Iuul anfører, at kapitlet er ændret ved frd. af 3. juni 1796, § 24, og frd. af 9. juni 1847, og henviser nu til retsplejelovens § 55.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8. De enkelte artikler i 7. kapitel kommenteres derfor ikke særskilt.

1-7-1. Tinghørere, Tingmænd, eller Stokkemænd, skulle være otte, eller i det mindste syv, foruden Fogden, tilstæde paa Tinge, naar Retten holdis, til Rettens Sager at fordre, og til et lovligt Tingsvidne at udstæde.

1-7-2. De skulle aarligen skrivis til Stokkene, i Kiøbstæderne af ærlige og Uberygtede Borge-re, og paa Landet af boesatte Bønder i Herredet, eller Birket, og skal det omgaa iblant Borgere og Bønder, saa ingen, som haver været sit Aar ud, skal dertil skrivis, imens der ere andre, som ikke tilforn dertil have været brugte; Og naar de af Fogden paa Tinget opnævnis, skulle de svære paa deris Siel og Sandlied, om hvis de have seet og hørt.

1-7-3. Ingen Omkostning maa af Tingmændene giøris, enten med Giestebud, Bordklæde, eller andet saadant.

1-7-4. Naar Tinget til rette Tid er sat, og de tilstæde værende Parter ere forhørte, og efterat tre gange er paraabt, om nogen videre vil gaa i Rette, og ingen sig fremstiller, og Tingmændene med Fogden og Skriveren skillis ad, da, naar Tinget saaledis er brut, settis det ej meere den Dag. Men om Fogden for Bulder, Tumult eller Gevalt skyld, maa staa op fra Retten, da, naar Tumulten er stillet, maa Retten og Tinget igien holdis samme Dag; I lige maade, dersom Tinget formedelst Rettens benegtelse af Fogden, eller Skriveren, Splittis, da maa det igien settis samme Dag; Dog ikke af den Foged, eller Skriver, som for Rettens benegtelse er beskylt; Men der

skal strax af Øvrigheden, eller Herskabet, eller deris Fuldmægtige, andre dertil forordnis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 25 f.

8. Capitel**Om Skrivere ved Retten***Bemærkninger:*

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 17 f., § 33 f. og »Kommenteret Retsplejelov« s. 72 f.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8. De enkelte artikler i 8. kapitel kommenteres derfor ikke særskilt.

1-8-1. Alle, som ere bestilte i Under- og Overretter at skrive, skulle oprigteligen handle i deris Bestilling, efter den Eed, som de soret have.

1-8-2. De skulle have een hver sin Ting- eller Raadstue-Bog, eller Protocol, samt alle Retten tilhørende Bøger, numererede, igiennemdragne og forseglede: Dem, som høre til Underretterne, med Kongens Befalningsmænds, eller Øvrighedens; Men dem, som høre til Overretterne, med Rettens, eller dens fornemste Betientis, Segl. Notarius Publicus Regius skal og have een igiennemdragen Protocol med Kongens Cancellers Segl.

1-8-3. De skulle i forskrevne Bøger, eller Protocoller, med FIid og Troeskab uden Betalning indtegne alt hvis til Tinge og for Retten forrefalder, være sig Domme, Afsigter, Tingsvidner, Pante- og Skiøde- Mageskifte- og Gave-Breve, Maningsbreve, og andre Rettens Forhandlinger, efter den Orden, som de ere fremlagte; Og maa de ikke skrive noget til Tinge paa andet, eller løst, Papir, og siden hiemme det reenskrive, Men skulle det strax paa Tinget, eller hvor Retten holdis, i samme Bøger, eller Protocoller, indføre; Bladene og Siderne skulle de og fuldskrive, og ej lade noget Rum staa ledigt, som noget kunde tilsettis paa.

1-8-4. End skulle de der foruden have een Bog, hvorudi Gienpart af alle de Domme, som udstædis, skal indskrivis; Item een Bog, hvorudi alle Pante- Mageskifte- Skiøde- og Gave-Breve, Maningsbreve, og deslige, efterat de for Retten ere læste, og baade af Dommeren og Skriveren paaskrevne, Ord fra Ord skulle indførís, og een

hver til Efterretning deraf skriftlig givis, som haver fornøden at vide, om det Gods, som til Pant tilbydis, mageskiftis, skiødis, eller givis, til andre tilforn er pantsat, eller afhændet; Og naar nogen sit Pantebrev, eller andre saadanne Breve, som i fornævnte Bog ere indførte, indløser, eller forandrer, da skal hand pligtig være inden tredje Landsting, i det seniste, dem til Landstinget med dens Haand, som de lyde paa, og til dem haver været berettiget, paaskrevne at fremskikke, at det i Bogen af Skrивeren kand vorde antegnet, [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelserne blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-8-5. Skrivere skulle i Dommene alt det indføre, som Hovedsagen angaar, og ikke for nogen deris Fordeel Brevene og Documenterne kortere, eller vitløftigere, forfatte, eller anderledes skrive, end som forsvartigt kand være; De skulle Brevene klarligen og vel fuldskrive, [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelserne blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-8-6. Dog skulle de ikke være forpligtede i Dommene meere end Meeningen at indføre af hvis forsetter, som i Retten ere læste og paaskrevne, paa det at slige vitløftige forsetter Sagen ikke formeget skulle forblomme, og Overdommerne siden i dens rette Forstand dis meere forvilde.

1-8-7 til 1-8-8. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-8-9. Forholder hand nogen, enten Tings- eller Raadstue-Vidne, Domme, eller andre Breve, at give beskrevne over fornten Dage i det længste, efterat de ere forværvede, med saa Skiel, at de for Retten ere begærte, og den halve Betaling for Brevpenge, med stemplet Papir dertil, hos hannem ere indleverede, da give hand for hver Dag, de over Tiden forholdis, til den, som opholdis, to Lod Sølv.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 41.

1-8-10. Forholder nogen Landstings- eller Overrettis-Skriver nogen sin Dom over for-

nævnte Tid, [...]; Men hvis hand forsetligen opholder nogen, og derved forhindrer, at hand ikke kand faa Stævning til Kongens højeste Ret, da haver hand forbrut sin Bestilling, og skal oprette den Klagende sin Skade.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til noten til 1-8-9. Straffebestemmelsen blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Det synes uklart, om det også inkluderer »Men hvis ... Skade«.

1-8-11. Kongens højeste Rettis Domme skulle udleveris, efter som de vorde afsagte, og maa ingen sin Dom tilstillis, før end alle de, som for hannem have Dom hændet, og dem beskrevne begært, deris Domme have bekommet.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til noten til 1-8-9.

1-8-12. Ingen LandstingsSkriver maa være Birke- eller Herrets-Foged, eller Skriver, ej heller Borgemester, Raadmand, Byefoged, eller Skriver i de Kiøbstæder, som svare under Landstinget, eller sig uden sin Bestilling med nogen Dom, Rettergang, skriven, eller procureren, befatte, i de Sager, som til Landstinget siden kunde vorde indstævned.

9. Capitel

Hvo der maa gaa i Rette for sig selv, eller for andre

1-9-1. Lovfælde og mindre Mænd maa gaa i Rette og svare for sig selv, naar de tiltalis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 6. december 1743 og senere bestemmelser.

Det fremgår ikke klart og tydeligt af forordningen, at artiklen er bortfaldet. Forslagsstillerne har heller ikke fundet senere bestemmelser, der tydeligt ophæver artiklen. Forslagsstillerne finder dog, at artiklen er forældet.

1-9-2. End forarsagis de at lade tale paa nogen Sag, da maa de ikke selv til Tinge deris Sager udføre; Men Øvrigheden, eller Husbonden, skal paa saadannis Vegne lade tale, eller forordne dennem een, som skal udføre deris Sag.

Bilag til f. t. l. vedr. forældede best. i Kong Christian den Femtes Danske Lovs 1. bog

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til noten til 1-9-1.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-9-1.

1-9-3. Brejder nogen den, som gaar i Rette paa deris Vegne, saadant, da skal hand derfor give otte Lod Sølv, halfdeelen til Dommeren, og halfdeelen til den, som gaar i Rette.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til noten til 1-9-1.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-9-1.

1-9-4. Beskyldis og bevisis nogen i Rettergang at være fordeelt for ærlig Sag, og strax retter for sig, da maa det være hannem tillat, og Rettergangen ej derfor at spildis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til noten til 1-9-1.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-9-1.

1-9-5. End beskyldis fordeelt Mand ej for Retten, men hans Vederpart lader hannem Upaaanket gaa i Rette imod sig, da kan Vederparten ej, siden Dom udi Sagen gangen er, for den Aarsag skyld rygge, eller igienkalde, Dommen.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 6. december 1743 og senere bestemmelser.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-9-1.

1-9-6. Ingen Qvindis Person maa for Kongens højeste Ret gaa i Rette, med mindre Sagen hendis, eller hendis Mands, eller Børns, Ære, eller Liv, angaar.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-9-7. Borgemester og Raad udi Kiøbstæderne og Øvrigheden, eller Husbonden, paa Landet skal skaffe dennem, som ikke maa, eller kunde, gaa i Rette for sig selv, saadanne Personer til at

forfølge deris Sager, som de kunde være forvaret med.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved kgl. res. af 19. december 1809.

Forslagsstillerne har ikke umiddelbart kunnet finde den omtalte resolution, men finder alligevel, at artiklen er forældet som følge af bl.a. retsplejeloven.

1-9-8. Procuratorer, som maa og skulle forfølge andre Folkis Tretter, skal være gode, oprigtige og Uberygtede Mænd.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er afløst (bortfaldet) ved frd. af 3. juni 1796, § 40.

Den omtalte paragraf stillede yderligere krav til prokuratorer, og forslagsstillerne er derfor enige i, at artiklen siden 1796 har været forældet.

1-9-9. I Kiøbstæderne skal de være saa mange, som Byens Lejlighed udkræver.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved kgl. res. af 19. december 1809.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-9-7.

1-9-10. Ingen maa sig dertil lade bruge, uden de, som af Borgemester og Raad dertil forordnis, og af dennem be-eedigis: At de i ingen dennem beviste vrang og Uretfærdige Sager ville lade sig bruge: Ingen Uretvisheder i Rettergang, Vidners foring, eller anderledis, videndis drive: Ikke med Kroglover, Udeblivelser, Forhalninger, Unødige eller søgte Skudsmaal, uden billige Aarsager, Sagen opholde: Ingen vitløftige, indviklede Stævninger, eller forsetter skrive og dermed Aarsag give, at Dommene vitløftigere, end tilbørligt er, skulle forfattis: Ikke ville hitze Folk sammen, eller hindre lovlige Forligelsemaal: Ikke ville de fattige, eller andre, med Ubillig Løn udsue: Endeligen, at de deris Principaler med Flid, Troeskab og Oprigtighed ville tiene. Om hvilke Stykker og om deris Eed de af Dommeren, i hver Sag som tviflraadig er, skulle erindris, og, om Dommeren det fornøden eragter, paa ny for Retten giøre deris Eed: Saa og særdelis advaris, at de raade Folk fra Skieldsord, Gluffer og

Gloser, og allermeest fra ærrørige Ord, naar Æren ikke søgis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til noten til 1-9-7.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-9-7.

1-9-11. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-9-12. Dennem skal tilleggis noget til Løn af Borgemester og Raad, for Stævninger til Under- eller Over-Retter at udkaste, Supplicatzer og indlegger at forfatte, Saa og for een gandske Proces at drive, efter dens Vitløftighed, og Principalens Vilkor og Formue, hvorover de ingen med een eller anden Forrevendelse maa betyngte; Men naar de af Øvrigheden befalis, skulle de tie de fattige, være sig Enker, Vanvittige og Værgeløse, eller andre, uden Betalning, og søge deris Løn og Opretning i den Kost og Tæring, som dennem af Vederparten tildømmis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at bestemmelsen vistnok aldrig blev gennemført

Forslagsstillerne finder, at denne forældede artikel bør ophæves hurtigst muligt.

1-9-13. Overgaar nogen Procurator den Fuldmagt og Ordre, som hannem af Principalen givener, Principalen til Skade, da bør hand at stande hannem til rette derfor.

Bemærkninger:

Stig Iuul har artiklen som gældende.

Forslagsstillerne finder, at artiklen er overflødiggjort af aftaleloven. Såfremt justitsministeren mod forventning skulle mene, at aftaleloven ikke er dækkende på dette område, finder forslagsstillerne, at aftaleloven bør ændres.

1-9-14. Ingen skal være forpligtet til at bruge Procuratorer, som selv ved sin Væрге, Frænde, eller Tienere, sin Trette vil udføre.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 260 f.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-9-15. Paa Landsbyerne maa ingen Procuratorer brugis; Men een hver skal der selv føre sin

Sag ud, eller bruge dertil een i Herredet, eller Birket, Boesat oprigtig Mand, eller begære af Øvrigheden, eller Husbonden, een Person, som hannem derudi kand tiene; Dog at ingen andenstæds afsat, eller forviist Procurator dertil antagis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at bestemmelsen bortfaldt før år 1800.

Forslagsstillerne skal ikke kunne sige, hvornår artiklen blev overflødig, men forslagsstillerne er enige i, at den er forældet.

1-9-16. Procuratorer, som oprigtigen Sager, dennem betroede ere, udføre, og retsindige altid befindis, skulle ej derfor af Øvrigheden leggis for had; Men lidis og forfremmis til Under-Øvrigheds Bestillinger i Byerne.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 3. juni 1796, § 42.

Det fremgår ikke klart og tydeligt af paragrafen, at artiklen bortfalder, men forslagsstillerne finder desuagtet, at artiklen er forældet.

1-9-17. Dersom Landsdommerne, eller andre Overdommere i vigtige og tviflraadige Sager for got ansee, og til Sagens Oplysning det nødigt befinde, bør Principalen selv og andre Interesserede at møde naar det dennem forreleggis under tyve Lod Sølv's bøder, halfdeelen til Dommeren, og halfdeelen til næste Hospital, med mindre de lade svære deris lovlige Forfald.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet, jf. Nellemann: Alm. del, s. 16.

Forslagsstillerne er enige i, at artiklen er forældet.

1-9-18. Spilder nogen anden Mands Sag med Ulovlig Beskyldning, da bør hand at forfriske Vederparten Sagen igien, og betale hannem hans bevislig Omkostning.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at bestemmelsen blev anset for uklar i det 18. århundrede, jf. Brorson. Det skal formentlig forstås således, at bestemmelsen for længst er bortfaldet.

Hvis bare alle uklare bestemmelser bortfaldt automatisk... Forslagsstillerne finder, at princippet er godt, men finder, at artiklen er blevet overhalet af senere lovgivning.

10. Capitel

Om Forfald og Skudsmaal

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 373.

Se forslagsstillerens bemærkninger til artikel 1-2-8. De enkelte artikler i 8. kapitel kommenteres derfor ikke særskilt.

1-10-1. Lovlige Forfald i alle Rettergange ere disse: Om nogen ligger paa sin Sygeseng, saa at hand kand ikke komme: Eller mand er i Kongens Bestilling forhindret: Eller om hand er kaldet til højere Dom: Eller hand skal væрге sin Jord, om det er hans rette Lovdag. Disse Forfald skal den, som er, eller haver, stævnet, dersom han for nogen af dennem ikke kand møde, lade svære paa Tinget, med oprakte Fingre efter Loven, med mindre hand er i Kongens erinde uden Riget affærdiget; End er hand i Riget, da give under sin Haand, at hand i saadant Kongens Kald er forscreven, at hand derfor ikke kand møde, eller skikke sin Fuldmægtig.

1-10-2. End sigtis nogen paa Tinge, saa hand selv hører derpaa, for hvad Sag det er, eller hand tager ved Gienmæle paa Tinge, da maa hannem ingen Forfald hielpe, at hand jo enten selv, eller, hans Fuldmægtig, bør at møde og svare.

11. Capitel

Om Hiemmel

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at kapitlet er gået af brug før år 1800.

Forslagsstillerne skal ikke kunne sigé, hvornår artiklerne i kapitel 11 blev overflødige, men forslagsstillerne er enige i, at de er forældede. De enkelte artikler i 11. kapitel kommenteres derfor ikke særskilt.

1-11-1. Hvo som Hiemmel vil være til Tinge, eller i nogen Rettergang, paa sine egne, eller sit Herskabs, vegne, og vil dermed drage andre fra deris Ret, da skal den, som saa hiemler, strax personligen stande i samme Stæd, under samme

Forfølgning, og lide og undgielde hvis Lovmaal udi samme Ret kand paafølge, paa det at ingen Mands rette Deelee skal spildis.

1-11-2. Ingen Hiemmel skal staa for fulde, uden den, der Vederhæftig er, eller fuldmyndig af den, der bør at svare dertil med Rette.

1-11-3. Ingen skal fremskikke sit Hiemmelbrev til Tinge, uden hand sender det Bud derhos, som fuldmyndig og mægtig er strax at skulle gaa i Rette, som foreskrevet staa.

1-11-4. Er det og, at nogen Hiemmel fremkommer, enten personlig, eller med Hiemmelbrev, aldels nøjagtig, som forskrevet staa, da skulle Dommerne baade til Landsting, Byeting, Birketing, Herretsting, eller anden Ret, pligtige være at dømme paa efter Loven, uden ald Undskyldning, eller opsettelse, være sig hvo det være kunde, som enten personlig, eller ved Hiemmelbrev, indtræder i Hiemmel Stæd, ingen Persons Stand, eller Condition, anseende, og lade begge Parterne vederfaris den samme Dom og Ret, som de ellers ville, eller skulle, giøre, og afsige imellem Sagsøgeren og den, som Hiemmel ført haver; saa at aldels ingen sin Ret og Sag for saadan Hiemmel hindris, eller opholdis.

12. Capitel

Om Skikkelighed for Retten

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til UfR 1923, s. 338.

1-12-1. Hvo som kommer til Tinge, eller for nogen Ret, eller Commission, være sig Hovedmand, eller Fuldmægtig, Vidner, eller andre, skulle ære Kongens Ret, og med beskedne Ord, skikkelige lader og fagter, baade imod Dommeren og Vederparten, gaa i Rette, og deris Sager fremføre.

Bemærkninger:

Forslagsstillerne finder, at regler om god opførsel i retten hører hjemme i retsplejeloven, og såfremt justitsministeren skulle mene, at retsplejeloven ikke er dækkende nok på dette område, finder forslagsstillerne, at retsplejeloven skal ændres. Artiklen bør kunne ophæves.

1-12-2. Hvo som paa Tinge, eller for nogen Ret, eller Commission, giør Dommeren Ulyd

med Raaben, Buldren, Banken, eller Banden, eller giver sin Vederpart nogle Skiildsord, eller skielder een anden ærlig Mand for een Løgnere, eller i andre maader taler ærlige Folk paa deris Ære og Lempe for nær; Og er Dommeren Ulydig, og ikke vil give Platz og Rum for Retten, bøde imod Dommeren tre Lod Sølv, og der uden tiltalis og straffis, som Forseelsen er til.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 151.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-12-3. Dog maa ingen slippe Hovedsagen, som begynt er at drivis, og anden Sag anfanger for Ord, eller Gierning, som Parterne imellem kunde falde i Rettergangen.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-12-4. Den, som uden Dommerens Tilladelse, eller Befalning, svær, og bruger Guds Navn forfængeligen til Tinge, eller for nogen Ret, skal give for første gang hand saaledis svær et half Qvintin Sølv, anden gang et Qvintin, tredie gang et half Lod Sølv, og saa dobbelt frem ad: De to Parter til næste Hospital, og den tredie til Dommeren, for hand skal opkræve dennem; Og skal hver, som saa svær, stille Dommeren til freds, før end hand gaar af Tinget, eller fra Retten, eller have forbrut tre Lod Sølv, halfdeelen til næste Hospital, og halfdeelen til Dommeren, og dog betale for hver Eed hand soret haver, som forskrevet staar.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejelovens § 151.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-12-5. De, som gaa i Rette for Kongens højeste Ret, skulle tilbørligen og med sømmelig Respect deris Sager forrebringe: Altid deris Tale i Rettergangen til Kongen, hvad heller Hans Majestet selv er tilstæde, eller ikke, henvende, og, imens de for Retten staa, sig fra ald Skielden, Løgten, Sværen og Banden, og deslige Uskikke-

ligheder, entholde, og, hvad heller Dommen gaar dennem med, eller imod, med lige Respect fra Retten sig igien begive.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejelovens §§ 151 og 133.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-12-6. Befindes nogen Procurator, eller Fuldmægtig, herimod at handle, straffis med Fængsel. Desligeste, dersom nogen af Parterne selv, eller Underdommere, som svare for deris Domme, paa ovenbemælte maade tabe den Respect de ere Retten pligtige, da straffis efter Sagens Omstændighed, og deris Stands og Vilkors Beskaffenhed.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 133.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

13. Capitel

Om Vidner og Tingsvidne

1-13-1. Vidne er ej mindre end to Personer, overensstemmende, og udi een Ting.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 292 m.fl.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-2. Ingen er pligtig til at vidne andenstæds, end til sit Værneting, efter lovlig given Kald og Varsel.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 171 f.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-3. Vil nogen godvillig vidne, uden given Kald og Varsel, eller for anden Ret, Omkostning dermed at Spare, da maa det hannem tilstædis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 171 f.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-4. Dersom nogle fornemme Folk, som ikke pleje at søge Ting, Mands- eller Qvindis-Personer, eller de, som ligge paa deris Sygeseng, eller have anden lovlig Forfald, krævis til Vidne, da skulle de Syge, og de, som ikke skrive kunde, hiemme ved Eed i tvende lovfaste Mænds paa-hør, aflegge deris vidne, hvilket samme Mænd til Tinge med deris Eed skulle fremføre; Men de andre skulle deris Vidne skriftlig med Eed bekræftet under deris egne Hænder i Tide for Retten indskikke, hvilket skal agtis baade i Værd og Straf, ligesom de paa Tinge med oprakte Fingre soret hafde.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 172, stk. 4.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-5. Ingen Ubekiente Personer skulle tilstædis at vidne, med mindre de giøre Rigtighed for sig, hvo de ere, hvor de have deris Ophold, og hvor de ere at finde, hvilket og skal i Tingbogen indføres.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 180.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-6. Ellers maa ingen paa Tinge efter skriftlig Sædel vidne, uden hand det selv skrevet haver, og det selv for Retten oplæser, og med Eed bekræfter.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-7. Bliver nogen tilkrævet at vidne i nogen Sag, og Dommeren legger hannem Eed for, sin Sandhed i den Sag at vidne, da bør hand at vidne ved sin Eed, alt hvad hannem derom vitterligt er, og hvis hand, enten af Dommeren, eller af Parterne, bliver tilspurt om til den Sags Oplysning; Eller bøde Sagsøgeren og Kongen, hver ti lod Sølv, med mindre hand kand og vil svære, at hand veed Intet deraf.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 186.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-8. Dommeren skal fremkalde dennem, som Vidne skulle bære, og de skulle svære med oprakte Fingre, at de vilde sige Sandhed, og Intet deraf dølge. Og skal Dommeren formane dennem, hvad Straf der skal efterfølge, dersom de vidne Løgn, særdelis, naar Sagen er af stor Vigtighed, og angaar Folkis Ære, Liv og Velfærd, skal de hver for sig selv alleene indkaldis og forhøris, og for dennem oplæsis den Forklaring paa Eeden og Formaning, som herefter bag i Loven indføres, og bør paa alle Tinge, og hvor Ret holdis, paa een Tavle trygt at ophengis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 186.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-9 og 1-13-10. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-13-11. Findis der nogen Tid Vidne imod Vidne, og udi een sag, da skal Dommeren grandgiveligen granske og forfare alle de Vidnisbyrd paa baade sider, og dømme efter dem, som retvisse kand kiendis; [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul anfører, at artiklen bortfaldt ved retsplejelovens § 292 m.fl.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-12. Haver nogen vudnet til et Ting, og andre Vidner derimod til andet Ting skulle føris, da skal den, som tilforn vant, lovligen Kald og Varsel givis til at høre de andris Vidne.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 181. Bortfaldt for søretssager ved lov nr. 72 af 12. april 1892, § 6.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-13. End ere de andris Vidne ej imod de førstis, da er det ej fornøden, at de første dertil kaldis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til noten til 1-13-12.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-14. Dersom nogen af Parterne skyder paa andre Vidnisbyrd og Bevisning, end hand da tilstæde haver, da tilstædis det hannem, dog ikke uden een gang, og skal da nævnis, hvad Vidnisbyrd hand paaskyder.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet, jf. Nellemann: Alm. del, s. 16.

Forslagsstillerne mener, at bestemmelsen er overflødig og forældet.

1-13-15. Bevisis det, at den, som vidner paa een anden, er hans aabenbare Uven, eller Avindsmand, da bør hans Vidnisbyrd ej at anseis.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som bortfaldet.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-13-14.

1-13-16. Villige Vidner, saasom: Husbond, Hustrue, Børn, Tyende, Søskinde, eller lige saa nær besvogrede, skulle ej anseis, med mindre ingen anden Vidne kand havis, fornemmelig i Drabs, Volds, eller deslige, Sager; Ti da skulle de vidne, som afveed.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 170.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-17. Villige Vidner skulle de og holdis for at være, som selv i den Gierning medværet have, hvorom de skulle vidne.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører sml. retsplejelovens § 188, stk. 4.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-18. Vidner Barn, der under sine femten Aar er, da kand det Vidne hverken reisis, eller fældis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører sml. retsplejelovens § 184, stk. 2.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-19. Intet Udædisk Menneske, eller nogen anden, som forvunden er for nogen Uærlig Sag, Tyverj, Forræderj, eller Troldom, skal staa til troende i Vidnisbyrd, eller i andre maader, i hvad de ville sige og vidne paa nogen.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører sml. retsplejelovens § 188, stk. 2.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-20. Den, som Ustadig befindis i sit Vidne, og nu siger et, nu et andet, og nu bejaer noget, nu fragaar det igien, bør ej at staa til troende; [...]

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul anfører, at artiklen bortfaldt ved retsplejelovens § 292 m.fl.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-21. Hvo Vidne vil føre paa hvis een anden sagt haver, hand skal det gjøre paa fersk Fod og til første Ting, som hand lovlig Kald og Varsel til kand give, efterat hand om saadan Paasagn er videndis vorden; Ellers skulle Vidne paa eens Mund ikke gielde imod hans benegtelse.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen bortfaldt ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-22. End efter Aars forløb maa ingen Vidne føris paa hvis nogen af andens Mund hørt haver.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen bortfaldt ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-23. Beskikkelsis Vidner, om hvis dem svaris, bør til Tingé med Eed at bekræftis, dersom de imodsigis, og kunde ej underkiendis, med mindre de ved andre lovlige Vidner, eller anden klar Bevisning igiendrivis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens §§ 168 og 292.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-24. Intet Vidne maa i egen Person stævnis til Landsting, eller anden Overret, med mindre hand til sit Værneting ej haver villet vidne sin Sandhed, eller hand beskyldis for sit Vidne, at det er Usandfærdigt.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 171.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-25. Dog hvis Landsdommere, eller andre Overretters Betiente det nødigt befinde, besynderlig i Ære- og Livs-Sager, at Vidner for dem i egen Person skal forhøris, og de lovligen stævnis for deris Vidner at forklare, og at overvejis, og imod andre at forhøris, da bør de at møde, eller bøde Sagsøgeren og Herskabet, hver tj Lod Sølv, med mindre de lade svære deris lovlig Forfald.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved desvetudo, jf. Nellemann: Alm. del, s. 16.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-13-14.

1-13-26. Ellers, naar Vidner alleene for Processen beskyldis, og ej deris Ære og Fælding angaar, som vudnet have, da skulle de ej stævnis til at møde.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen bortfaldt ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-27. Naar enten af Parterne, efterat Dom udi Sagen gangen er, kand finde nogen bedre Sandheds Oplysning og Bevisning, end som for Retten haver været, da skal hannem ej formenis det at giøre, saa fremt hand med sin Eed bekræfter, at hand om samme Bevisning tilforn ikke haver været videndis, eller den kunde have bekommet, paa det at hand samme Bevisning for højere Ret, naar Sagen der indkommer, kand fremføre; Men, naar paa Sagen i Kongens højeste Ret kient er, da tilstædis ingen videre Proces.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens §§ 397, 406 f. og 440.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-13-28. Tingsvidne er det, der gode Mænd, Tinghørere, Tingmænd, eller Stokkemænd, som paa Tingé vare, vidnede med deris Eed, det de saa og hørte, og den, som det paagielder, var selv til Vedermaals Ting, eller var lovligen kaldet dertil; Hvilket er saa sterckt, at intet derimod kand sigis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved desvetudo.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-13-14.

1-13-28. Vidner nogen Mand i Tingsvidne, der fordeelt er, eller dømt til sine tre Mark, da fælder hand ingen uden sig selv.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved straffeloven af 10. februar 1866.

Bestemmelsen blev ikke ophævet udtrykkeligt ved straffeloven, men forslagsstillerne er enige i, at artiklen ikke længere er relevant.

14. Capitel**Om Sigtelse og Eed**

1-14-1. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-14-2. Ingen videre Eeder skal til Tinge og i Rettergange tilladis, enten af den, som sigter, eller den, som sigtis, end de, som Loven og Retten fordrer og tillader.

Bemærkninger:

Artiklen er efter forslagsstillernes opfattelse overflødig, se f.eks. retsplejeloven.

1-14-3. Vidner, som med Eed aflagte ere, maa ikke ved Vederpartens Eed, benegtis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen formentlig er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-14-4. Ingen maa gjøre nogen Eed, førend det hannem af Dommeren tilstædis, eller paaleggis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 308.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-14-5. Dommeren skal ikke lætteligen nogen af Parterne tilstæde Eed at gjøre, eller nogen den paalegge, anseendis, at den, der Sag giver, bør det lovlig at bevise.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 306.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-14-6. Benegtelsis Eed maa af Dommeren paaleggis, naar hannem synis, at Sagen det udkræver, eller i det ringeste efter Sagens Tilstand saaledis, at, enddog det ikke nøjagtigen bevisis, der dog vis Formodning er, at den Sigtede er skyldig, og derfor efter Lov og Ret bør Sagen ved sin egen Eed sig at fralægge, paa det at hand for videre Tiltale sig kand befrie; Men Eed imod Eed maa ingenlunde af Dommeren tilstædis, meget mindre paaleggis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 306.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-14-7. Vil den Sigtede ikke gjøre benegtelsis Eed, naar det hannem af Dommeren, som for-

skrevet staar, paaleggis, da maa den Sigtende giøre sin Eed, og den Sigtede have tabt Sagen.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved desvetudo.

Eftersom en sigtet har ret til ikke at udtale sig, kan det næppe forlanges, at sigtede »gør benægtelsens ed«.

1-14-8. Ingen skal findis til Lov, som er tolv Mænds Eed, for nogen Sag.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som bortfaldet. Artiklen er tydeligvis forældet.

15. Capitel.

Om egen Bekiendelse

1-15-1. Hvis nogen for Dom og Ret vedgaar det, som hand sigtis og beskyldis for, da maa hand det ej siden fragaa.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-15-2. Sider hand i Fængsel, og er i anden Mands Vold og Tvang, og bekiender noget, som hand siden, naar hand kommer i sin egen Frelse igien, benegter og fragaar, da bør saadan hans Bekiendelse ej være hannem til hinder, eller skade.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-15-3. Søgis og tiltalis mand for nogen Sag, og tilbyder sin Vederpart Penge, eller andet, ikke fordi hand kiender sig skyldig, men at hand for Trette og Rettergang qvit kand være, og Vederparten det Tilbud ej vil annamme, da kand det Tilbud ej siden tiene til nogen Bevisning, at hand er skyldig, men Vederparten bør anden lovlig Beviis i Sagen imod hannem at føre.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret bestemmelsen som gældende.

Forslagsstillerne er enige i, at det skal være enhver tilladt at »købe sig fri« i civile søgsmål, uden at det skal tages som en tilståelse. Forslagsstillerne finder imidlertid ikke, der er behov for at opretholde denne artikel. Såfremt der måtte være behov for at ændre retsplejeloven som følge af ophævelsen, er forslagsstillerne naturligvis indstillet herpå.

16. Capitel**Om Sandemænd***Bemærkninger:*

Stig Iuul anfører, at kapitlet er bortfaldet ved desvetudo.

Forslagsstillerne skal ikke kunne sige, hvornår kapitlet blev overflødig, men forslagsstillerne er enige i, at det er forældet. De enkelte artikler i 16. kapitel kommenteres derfor ikke særskilt.

1-16-1. Sandemænd skulle være otte lovfaste og boesatte Dannemænd, og af Fogden til Tinge udnævnis, i Herret, Birk, eller Bye, i tvivlsom Drabs Sager, og naar der tvistis om Markeskiel; Og skulle Sandemændene uden nogen videre Proces, naar de ere opkrævede, tage Sagen for sig, som de ere opkrævede til, og gjøre deris alleryderste Flid til at oplede Sandhed.

1-16-2. Det skal gaa omkring imellem Herrets- Birke- og Bye-Mændene saaledis, at, imens der er nogen, som ikke haver været Sandemand tilforn, da skulle de ikke nødis dertil, som før have været.

1-16-3. Findis nogen motvillig, og vil ikke være, enddog hand er i den Tilstand, at hand maa være sin egen Værge, og ingen lovlig Forfald haver, da bøde hand tredive Lod Sølv, som Fogden skal indkræve under sin Bestillings Fortabelse; Og om den motvillige end udlegger fornævnte Bøder, da er hand dog ikke dermed befriet, at, saa ofte hand lovligen udnævnis til at være Sandemand, og vil ikke, hand jo skal gielde samme Bøder, indtil saa længe at hand ikke haver tredive Lod Sølv's Formue.

1-16-4. Er Birk ikke saa stort, at deraf kand havis det fulde tal af lovfaste Mænd til Sande-

mænd, da tagis de af Herredet, og Sagen til Herretsting forfølgis.

1-16-5. Ingen maa være baade Sandemand og Vidne i een Sag.

1-16-6. Naar Drab skeet er, og der tviflis om Manddraberen, da skulle Sandemænd dertil af Eftermaalsmanden opkrævis paa første Ting, efterat Gierningen er skeet; Forsømmer hand det, da skal Husbonden, paa hvis Grund Drabet skeet er, og den dræbte findis, det første mueligt er, Sandemænd opkræve; End forsømmer Husbonden det, da kommer det Kongens Amptmand til at gjøre.

1-16-7. Er Sagen klar med Vidnisbyrd og Bevisninger, da bør Dommeren, derudi uden Sandemænds udnævnelse at dømme.

1-16-8. Sandemænd skulle til det Herrets- Birke og Bye-Ting opkrævis og svære, under hvilket Gierningen skeet er, og den dræbte er funden, inden sex Uger, efterat de ere opkrævede.

1-16-9. Skeer Drab i skiellet imellem Herret og Birk, eller Bye, da opkrævis Sandemændene, halfdeelen i Birk, eller Bye, og halfdeelen i Herredet, og samtlig svære til Herretstinget.

1-16-10. Sandemænds Eed paa Manddraberen er denne: Bede sig saa Gud hielpe, at de have gjort deris alleryderste Flid til at udspørge Sandhed, og de ikke troe, eller vide, andet, end den Mand jo er den dræbtis rette Banemand; Og, naar de gjøre deris Eed, skulle alle de førte Vidner være tilstæde, efter lovlig Kald og Varsel, at overhøris af Dommeren.

1-16-11. Kand Sandemænd ingen Oplysning inden fornævnte sex Uger bekomme til at udvise Banemanden, da er denne deris Eed: Bede sig saa Gud hielpe, at de have gjort deris alleryderste Flid til at udvise hvem Drabsmand er, og dog den ikke have kunde fundet.

1-16-12. Tvistis der om Markeskiel, som hører Herret, Birk, eller Bye, til alleene, da opkrævis Sandemænd af det Herret, Birk, eller Bye, alleene, som Marken ligger udi; Men trettis der om Markeskiel paa de stæder, som Herret og Birk, eller Bye, mødis da opkrævis den halve deel af Sandemændene i Birket, eller Byen, og den halve deel i Herredet; End er det baade Markeskiel og Herretsskiel, der mand tretter om, da skulle fire af hver Herret, der næst ere boesidende, der-

om skille, og skulle lyse til det Herretsting, som den tiltalte svarer under.

1-16-13. Naar Sandemænd have udseet Markeskiellet, da skulle de det stable med Stok, eller Steen, og Kul og Flint derunder, og siden svære paa det Stæd, der som skillet og tvistet var, at de have gjort Ret, og lyse siden til Tinge. Denne er Eeden: Bede sig saa Gud hielpe, at de gjøre det ej for Vild, og ej for Fare, uden for det, at de troe saa at være ret Markeskiel, og at de have saa hørt af deris Forældre og andre gamle Folk.

1-16-14. Sandemænd maa ej svære om Ejendom, eller imod Lavhæfd, eller imod Sandemænd, som tilforn soret have, imens de ere ved fuld Magt og Ufælte.

1-16-15. Skille Sandemænd ad, da skal det stande, som de fleeste gjorde; Ere de lige, da stande det, som Formanden gjorde med dennem, som hannem følge; Iligenmade om de svære alle et, uden saa er, at deris Tog underkiendis af Ridemænd, som derpaa tage vorde.

1-16-16. Sandemand, der lovfælt er, fælder ingen i Toget uden sig selv.

1-16-17. Hver Sandemand, som haver soret Uret forsetligen, saa det aabenbare kiendis, skal oprette den forurettede hans bevislig Omkostning, Kost og Tæring, og siden have forbrut sin Boeslod til sit Herskab.

1-16-18. Alle otte Sandemænd skulle have Kost og Tæring otte Lod Sølv, som skal lige deelis imellem dem alle. Den der Sandemændene opkrævit haver, hvad heller de sore med hannem, eller imod, eller ikke med alle, skal betale dennem fornævnte otte Lod Sølv paa Tinget, som de deris Tog lyse paa, under nam i hans Boe, uden videre Proces, eller Dom.

17. Capitel

Om Granskninger

1-17-1. Naar nogen beklager sig forurettet at være, paa Jord, Eng, Skov, Skifter, Gierder, Vandfald, Bygning, Græsning i Fællet, eller Auret, og alt andet saadant, som ikke kand kiendis paa, for end Syn, eller Besigtelse, skeer, da skal af Dommeren Uvillige Dannemænd opnævnis, som skulle komme paa Aastæderne, og der granske og besigte, hvorledis det haver sig der-

med; Hvilket Syn og Besigtelse de skulle til næste Ting derefter fremføre og bekræfte.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens §§ 283 og 284.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

18. Capitel

Om Reebsmænd

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at kapitlet er bortfaldet ved desvetudo.

Forslagsstillerne skal ikke kunne sige, hvornår kapitlet blev overflødig, men forslagsstillerne er enige i, at det er forældet. De enkelte artikler i 18. kapitel kommenteres derfor ikke særskilt.

1-18-1. Naar nogen Lodsejer i nogen Bye finder sig at være brøstholden, enten i Mark, Skov, eller Ejendom, da skal hand det først kære paa Tinge, at hand haver mindre, end hannem bør, og begære jevnet med Reeb og før end der mælis Reeb paa nogen Ejendom, da skal Fogden først nævne otte Uvillige lovfaste Herrets- eller Birke-Mænd, som skulle paa een bestemt Dag og Tid derefter komme paa samme Ejendom, som Reeb begæris paa, og skal der granskis, om den, der klager, haver slig Brøst, at der bør at gange Reeb, eller ej, og det skulle de vidne paa næste Tingdag. Findis der da slig Brøst, at Reeb skal gaa, da skal Fogden og de otte Herrets- eller Birke-Mænd, som vare udnævnte til Synsmænd, først over alt gjøre deris Flid at tilfreds stille den, som brøstholden er, med Lodning, eller udleg af den, som meere haver, paa det at alle Ejere ikke skulle fange Skade af Reeb; Men hvor ikke anderledis kand forligis, end at Reeb skal mælis, da hvor Fierding findis paa Marken, der skal reebis efter Fierding; Hvor Boel, efter Boel; Hvor Otting, efter Otting: Saa skal og være om Tolvtving, Fierding, eller Qvarter; og hvor saa findis at Gribejord er, som tilforn ikke haver været lagt, enten i Boel, Fierding, Otting, eller Mark Sølv Jord, som er et Pund Bondeskyld, den reebis efter gammel Landgiæld og Skyld; Og skal over alt reebis, saa vel for Smørsskyld som for Kornskyld.

1-18-2. Og, naar Reeb mælis paa Marken, da skal Reebsmændene være pligtige under deris Faldsmaal at komme paa Marken, den Dag Fogden haver dennem forrelagt, saa tilig, som Sol gaar op, og da begynde deris Reebning, og skulle saa reebe til Sol gaar neder, og forfølge saaledis deris Reebning uden Forhalning Dag fra Dag, til de haver reebet Marken altsammen, paa det ingen Bonde skal besværis med Unyttig fordærvelig Kost og Tæring.

1-18-3. Med Skovreebning forholdis iligemaade, som med Markereebning.

1-18-4. Reebsmænds Fald, dersom deris Ulempe findis, er tredive Lod Sølv.

19. Capitel

Om Baand og Fængsel

1-19-1. Ingen maa bindis, med mindre hand paa saadanne ferske Gierninger gribis, som hand bør at lide for paa Liv, eller Lemmer, eller selv paa Tinge vedgaar saadanne Gierninger, eller med Tingsdom for saadanne Sager er forvunden. Ellers skal een hver, som i saa maade for Ret og Ting beskyldis, være sikker og fri, til Tinge og fra, og tillat at svare for sig; Dog at hand stiller Borgen for sig.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens kapitel 71-72.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-19-2. Gribis nogen om Nattetide i anden Mands Huus, eller i hans Gaard, med sande Tegn, at hand ville stiele, eller gjøre vold, da maa hand hindis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 771, stk. 2.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-19-3. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-19-4. Slipper Misdæder ud, og vorder løs af Baand og Fængsel, da maa mand tage hannem, hvor mand hannem finder.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som gældende.

Artiklen er ikke med som gældende i Retsinformation, men forslagsstillerne er enige i, at private bør have lov til at pågribe undvegne fanger. Forslagsstillerne finder imidlertid, at artiklen bør ophæves, og såfremt der måtte være behov herfor, bør retsplejeloven (f.eks. § 755, stk. 2) ændres.

1-19-5. Vil Husbonden eller Øvrigheden, ej annamme Misdæderen af Sagsøgeren, naar det af dennem begæris, og lade hannem forvare, og Misdæderen derover fra Bonden bortkommer og vorder løs, da er hand angerløs, som bant hannem; [...]

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul mener i øvrigt, at »Husbonden eller« er bortfaldet.

Forslagsstillerne finder ligesom for artikel 1-19-4, at det rette sted for sådanne bestemmelser er i retsplejeloven. Forslagsstillerne er indstillede på at ændre retsplejeloven, såfremt der – mod forventning – skulle være behov herfor.

1-19-6. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-19-7. Findis nogen rasende, eller galind, da maa, hvem der vil, hannem binde, og føre hannem til Tinge, og tilbyde hans Frænder hannem, og de ere pligtige at forvare hannem, saa fremt de have Middel dertil; Hvis ikke, da bør Øvrigheden at sette hannem i Forvaring.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »og føre ... ikke« blev ophævet ved frd. af 19. november 1828, og henviser i øvrigt til lov nr. 118 af 13. april 1938, som ophævede artiklen for sindssyges og epileptikeres vedkommende.

Såfremt der er grund til at antage, at personen vil foretage eller har foretaget noget ulovligt, må retsplejelovens § 755 kunne finde anvendelse. Er der alene tale om beskyttelse af personens egen sikkerhed, vil en »anholdelse« næppe være strafbar efter straffeloven. Forslagsstillerne finder på den baggrund, at artiklen kan ophæves, men er indstillet på at ændre f.eks. retsplejeloven, såfremt der måtte være behov herfor.

1-19-8. Naar nogen antreffis paa anden Mands Gods, som med Rette maa gribis, da bør de, som hannem gribe og bortføre ville, at give Jorddrotten, eller hans Fuldmægtig, eller hans Bonde, som boer paa Godset, om Jorddrotten, eller hans Fuldmægtig, ikke er saa nær tilstæde, det tilkien-de, før end de hannem af Godset bortføre.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen formentlig er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-19-9. End vil nogen dennem derudj forhindre, og hand derover undkommer, da bør de at skaffe hannem tilstæde igien, [...]

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul henviser i øvrigt til straffelovens § 124.

Bestemmelsen blev ikke ophævet udtrykkeligt ved straffeloven, men forslagsstillerne enige i, at artiklen ikke længere er relevant.

20. Capitel

Om pinlig Forhør

1-20-1. Ingen skal pinligen forhøris, uden han tilforn er dømt til Døde for nogen Ugierning, med mindre det er in crimine Majestatis i højeste Grad, hvor Sagens Beskaffenhed ikke lider, at den almindelig Lands Proces kand følgis.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved desvetudo, jf. reskr. af 6. december 1837.

Forlagsstillerne har ikke umiddelbart kunnet finde det omtalte reskript, men finder alligevel, at artiklen er forældet som følge af bl.a. retsplejeloven.

21. Capitel

Om Arrest og Beslag

1-21-1. Arrest skal giøris ved Rettens Betiente og Kongens Foged, eller, om de ikke ere tilstæde, ved tvende Dannemænd.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 625.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-2. Negte Rettens Betiente at giøre Arrest, naar den begæris paa nogens Person, eller Gods, som maa arresteris, da skulle de svare den Klagen- de til hvis Skade hand derover beviser sig at lide.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 644.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-3. Giøre Rettens Betiente Arrest paa nogens Person, eller Gods, som ej Arrest er under- given, da svare de selv dertil.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 644.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-4. Hvo som Arrest paa nogens Person, eller Gods, begærer, hand skal give Rettens Be- tiente, som Arresten begæris af, nøjagtig For- sikkring, eller stille Borgen, at hand til Sagens Uddrag skal blive tilstæde, og at svare til al den Ulejlighed, som af Arresten kunde foraarsagis, om den Ulovlig befindis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 627.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-5. Ingen, som kommer i Kongens ærinde til nogen stæd, og det strax for Rettens Betiente beviser, maa paa sin Person arresteris.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 613.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-6. Ingen Udlændiske imod oprettede Fordrag, eller Indlændiske imod Kongelig given Frihed, maa med Arrest beleggis.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som bortfaldet.

Forlagsstillerne har heller ikke kunnet finde en forskrift, der ophæver artiklen, men finder ligesom Stig Iuul, at artiklen er forældet.

1-21-7. Ingen, som kand og vil strax stille nøjagtig Forsikkring, for hvis hand søgis for, bør, enten paa Person eller Gods, at arresteris.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 615.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-8. Er nogen Udenbyes- Birks- eller Herrets-Mand efter rigtig Haandskrift, Revers, eller Dom, vitterlig Gield, eller andet, skyldig, som ej til rette Termin er betalt, eller efterkommet, da maa hans Person, eller Gods, hvor hand, eller det, antreffis, i Bye, Birk, eller Herret, arresteris.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens §§ 612 og 613.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-9. Befindis nogen Indenbyes- Birks- eller Herrets-Mand, som efter forrige Artikel er noget skyldig, og er Uvederhæftig, at afhænde, eller forstikke, sit Gods til at bedrage sine Creditorer, da maa der Arrest paa hans Gods, eller Person, leggis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens §§ 612 og 613.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-10. Haver nogen været i Kongens, eller anden Husbonds, Tieniste, eller haft nogen anden Bestilling, saa som: Kirkeværgerj, Fattigis Forstanderskab, Formynderskab, Kæmnerj, eller noget andet, som hand skulle gjøre Rede og Rigtighed for, og haver det ikke gjort, og hand ikke kand stille nøjagtig Forsikkring for sig; Eller forre haver at flytte bort, da maa baade hans Person og Gods arrestens.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens §§ 612 og 613.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-11. Er nogen skyldig for Husleje, naar Fardag er ude, som hand bør at flytte paa, da maa hans Gods arresteris.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 612.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-12. End befindis hand at forflytte sit Gods af Huset, da maa der leggis Arrest paa hans Person.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 613.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-13. Haver nogen ligget i Herberg og fortæret, og vil drage ud af Huset, før end hand betaler for Herberg og Fortæring, da maa hans Gods i Huset arresteris, og hvis det synis ikke at kunde tilstrekke, da maa paa hans Person leggis Arrest.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens §§ 612 og 613.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-14. Haver nogen anden Mands Gods inde hos sig, og samme Gods lovligen bliver arresteret, da maa den, som det i gjemme haver, ikke lade det udkomme imod Arresten; Lader hand det udkomme, og den, som Arresten haver ladet gjøre, vinder Sagen, da bør hand selv at betale Godset, saavit Sagsøgeren der af tildømt vorder, med mindre hand lovligen beviser, at det med Magt og imod hans Villie er bortkommet.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som gældende.

Forslagsstillerne har heller ikke kunnet finde en bestemmelse med samme indhold i retsplejeloven, men vurderer dog, at artiklen kan ophæves. Såfremt justitsministeren finder, at der bør indsættes en ny paragraf i retsplejeloven, er forslagsstillerne indstillet herpå. Det kan i øvrigt bemærkes, at artiklen ikke er medtaget i Retsinformation.

1-21-15. Befindis nogen Uvederhæftig at have beganget noget, som Voldsbøder, eller deslige, paafølge, da maa hans Person arresteris.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 613.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-16. Skioldis nogen paa sin Ære, eller voldeligen overfaldis af een anden, da maa hand samme sin Vederpart lade arrestere til Sagens uddrag.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 613.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-17. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-21-18. Befindis nogen, som paa sin Person maa arresteris, at være Uvederhæftig, eller foragte Arresten, da maa Rettens Betiente, om det begæris, tage hannem i Forvaring paa et ærligt stæd til Sagens uddrag.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 618.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-19. Naar Arrest er gjort for Gield, enten paa Person, eller Gods, da skal den, som Arresten haver ladet gjøre, strax have tilstæde Haandskrifter, eller Beviser, naar paaeskis, paa det den Arresterede ikke videre skal opholdis, end som hand for sig rette vil og kand.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 627.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-20. Retter den Arresterede ikke strax for sig, da skal den, som Arresten haver ladet gjøre, strax Arresten forfølge, og gjøre Sagen anhengig til næste efterfølgende Ting, som hand kand faa Stævning til. Opholdis med Forfølgningen, og fornævnte Ting forbigaar, da er Arresten dermed ophævet.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 634.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-21. Befindis Arresten Ulovlig, da skal den, som Arresten haver ladet gjøre, oprette den Arresterede hans Spot og Skade, saasom den af gode Mænd vurderet, og af Dommeren kient bliver; Og skal hand i den Sag svare til den Ret, hvor Arresten forfølgis, om end skjønt det ej er hans Værneting.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 641.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-21-22. Med alle Slags Forbud, som giøris, enten ved Mænd, eller til Ting, skal forholdis, ligesom med Arrest i alle maader.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som bortfaldet.

Forslagsstillerne er enige i, at artiklen er forældet.

22. Capitel**Om Maning***Bemærkninger:*

Stig Iuul anfører, at kapitlet er bortfaldet ved desvetudo.

Forslagsstillerne har ikke umiddelbart kunne finde ud af, hvornår denne »inddrivelsesmetode« gik af brug, men så vidt forslagsstillerne har kunnet finde ud af, blev den brugt af adelen, og i så fald må forældelsen antages at være sket ved grundlovens indførelse.

I 1872 ophævede man dog artikel 5-3-18 og 1-24-26 »... forsaavidt de angaa Domme, Forlig, Maning og Indstævning til Højesteret«. Om ophævelsen vedr. maning i 1872 var formel eller reel vides ikke. Under alle omstændigheder anses kapitlet for forældet, og derfor kommenteres de enkelte artikler i 22. kapitel ikke særskilt.

1-22-1. Maning skal skee lovligen og skriftligen ved tvende Mænd, som skulle skrive paa Maningsbrevet, at den lovlig forkyndet er, dersom hand ikke selv, som manis, vil skrive derpaa.

1-22-2. Naar Maningen forkyndet er, skal Sagsøgeren lade den læse og paaskrive, det første mueligt er, til Landstinget, eller Byetinget, i den Provincie, eller Bye, hvor Maningen skeet

er; Dernæst skal hand tage Stævning over den Indmanede, om hand ikke holder Maning, til den første almindelig højeste Ret, med saa skiel, at der er Fierding Aars Tid imellem Maningen og den højeste Rettis begyndelse. Hvis det ikke skeer, da kand Sagsøgeren ikke bruge Maningen til Forhindring at giøre, at den Indmanede jo sit Gods til andre maa pantsætte, eller afhænde.

1-22-3. Ingen kand i sin Sag bruge andens Maning, men den gielder alleene i den Sag, som Maning er giort for.

23. Capitel

Om Borgen og Forløfter

1-23-1. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-23-2. Om nogen for Retten givis Tyvsag, der selv ejer Jord, Huus og Gaard, da maa hand dermed selv borge for sig. End om Landboe, eller anden, som hverken Jord, Huus, eller Gaard, ejer, givis Tyvsag, da skal hand sette anden vederhæftig Mand til Borgen for sig; End kand hand ingen faa, der for hannem borge vil, da maa Sagsøgeren selv lade hannem anholde.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 786 f.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-23-3. Hvo som anholdis paa fersk Fod for nogen Voldsgjerning, hand skal, enten strax sine Bøder nedsette, eller stille Borgen for dem, og for sit Faldsmaal, efter lovlig Rettergang at betale, eller borge for sig selv.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 786.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-23-4. Hvad som mand vorder Borgen for, det skal mand gielde, og ingen maa sig af Borgen sige, før end det er efterkommet, som hand er Borgen for.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som gældende, men den er ikke medtaget i Retsinformation.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at det også følger af 1-23-15, at man er bundet af sine kauti- oner, indtil gælden er indfriet. Mht. en anden form for sikkerhed, så er pant omhandlet af ting- lysningsloven. Det er derfor forslagsstillernes opfattelse, at bestemmelsen kan ophæves.

1-23-5. End ganger mand i Borgen for Tyv, el- ler anden Ugierningsmand, da skal hand hannem antvorde for Retten, og der sige sig af med Bor- gen til den, hand tog hannem af, og dermed være angerløs.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 791, stk. 2.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-23-6. End slipper hand bort, enten af Hæn- delse, eller med hans Raad, som Borgen er, da bøde hand, som Borgen er, alle de Bøder, der hand skyldig er, som hand er Borgen for, [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen blev ophævet ved straf- feloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul hen- viser til retsplejelovens § 788.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-23-7. End vil hand flye, der Borgen sette, da skal hans Borgen til Sagsøgeren, eller Øvrighe- den, hannem levere til Forvaring.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 791, stk. 2.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-23-8. Hvo som Borgen setter, hand svarer ingen Mand for de Gierninger, uden den alleene, som er hans Borgen.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet.

Forslagsstillerne er enige, jf. også bemærknin- gerne til artikel 1-23-4.

1-23-9. Ophævet ved lov nr. 277 af 30. juni 1922, § 71.

1-23-10. Hustrue, som Husbond haver, eller Søn, som er i Fællig med sin Fader, enddog hand

er kommen til Lavalder, og Møe, i hvor gammel hun er, maa ej heller være Forlover for Penge, eller Borgen for noget.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »eller Søn ... Lavalder« er bortfaldet ved desvetudo, mens resten er bortfaldet ved lov af 29. decbr. 1857 og lov nr. 75 af 7. april 1899.

Artiklen bliver ikke udtrykkeligt ophævet, men forslagsstillerne er helt enige i, at indholdet er forældet.

1-23-11. Enke, som selv haver at gielde af, maa være Borgen og Forlover for Penge og Gods.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som gældende, men den er ikke medtaget i Retsinformation.

Forslagsstillerne er helt enige i, at indholdet er forældet, bl.a. fordi 1-23-11 er en slags undtagelse til 1-23-10, som også er forældet.

1-23-12. Ophævet ved lov nr. 277 af 30. juni 1922, § 71.

1-23-13 og 1-23-14. Ophævet ved lov nr. 146 af 13. april 1938, § 60.

1-23-15. Forlover haver Magt til at søge Hovedmanden, som hand er Forlover for, for Gielden naar hand til hannem lovligen sit Forløfte opsagt haver, og hand ikke betaler Creditoren; Dog kand hand ikke være fri for sit Forløfte til Creditoren, før end hand hannem fornøjet haver, og sit Forløftningsbrev indfriet.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til Ufr 1946, s. 554. Stig Iuul har ligesom Retsinformation artiklen som gældende.

Forslagsstillerne foreslår artiklen bevaret, indtil der findes et bedre sted til bestemmelsen.

24. Capitel

Om Bøder og Dommis Exsecution, Nam, Indførsel, og deslige

1-24-1. Alle Aftingninger for Uvisse Sagefald i Kiøbstæderne, og paa Kongens Ampter, Communitetets, Hospitalers, Skolers og Kirkers

Gods, skulle skee til Tinge, og deris Indtægter med Tingsvidner forklarar.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved frd. af 6. december 1743, §§ 7 og 43, og plakat af 12. juni 1812.

Artiklen er ikke medtaget i Retsinformation. Skønt artiklen ikke tydeligt ophæves af de nævnte forskrifter, er forslagsstillerne enige i, at indholdet er forældet.

1-24-2. De, som staa for Regnskab, skulle ved deris Regnskaber og Indtægter legge Præsternis Kundskaber, hvor mange dem vitterligt er at have sig med Lejermaal forseet, og hvem for Barnefader er udlagt, samt slutningen af de Domme, hvor nogen Sagefald, eller Confiscation, er falden; Og skulle hverken Borgmester og Raad, eller Byfogden for nogen deris Anpart, være sig halve, tredie, eller tiende, Penge, eller andet, noget indebeholde, før end alle Udgifterne med Betienternis Løn ere fra den heele Sum af Indtægterne afdragne; Saa skal ej heller Kongen til Udgift føreris, hvis Bekostning paa Fanger at underholde, eller at lade straffe, gjør; Men den skal betalr af den Skyldigis Boe, eller af Sagsøgeren, saa fremt de Middel have, hvorpaa rigtig Tingsvidne skal tagis; Men dersom hverken den Skyldigis Boe kand tilstrekke, ej heller Sagsøgeren kand betale, da skal den tagis af anden Uvisse Sagefald, paa det Ret og Retfærdighed kand have sin gænge.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret ved adskillige bestemmelser fra det 18. århundrede, og har markeret artiklen som bortfaldet.

Forslagsstillerne har ikke fundet nogen forskrifter, der ophæver artiklen, men er enige i, at indholdet er forældet.

1-24-3. Bøder skulle paa det Stæd, som dømt er, udleggis og betalr.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 997. Se forslagsstillerens bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-4 til 1-24-7. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

Bilag til f. t. l. vedr. forældede best. i Kong Christian den Femtes Danske Lovs 1. bog

1-24-8. Dersom den Forurettede lader sin Sag Upaatalt, eller og, naar hand Sagen rejst haver, enten lader den falde, eller forliger sig med sin Vederpart, før end Dom gangen er, da bør dog Kongen, eller Husbonden, deris Bøder, i de Sager, som Bøder vedhenge. Ellers bødis ej Kongens, eller Husbondens, Sag, før end den Forurettede er skeet fyldist.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved desvetudo.

Forslagsstillerne har ikke fundet nogen forskrifter, der ophæver artiklen, men er enige i, at indholdet er forældet.

1-24-9. Ophævet ved lov nr. 277 af 30. juni 1922, § 71.

1-24-10 til 1-24-16. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-24-17. Naar nogen, som ikke nyder Adelig Frihed, er tildømt at betale, eller lide Nam, eller Indførsel i sit Gods, i hvor det findis, og hand ikke retter for sig inden femten Dage, eller og trende Solemerker, om enten hand, eller hans Vederpart, er Giest, da skal Fogden, eller hans Fuldmægtig i hans Forfald, med tvende Mænd, naar det af Sagsøgeren begæris, for den Skyldigis Boepæl eske Udlæg efter Dommen, og hvis hand ikke strax retter for sig, og enten ikke vil, eller kand, gjøre Udlæg, som Sagsøgeren kan nøjis med, da skulle de af de beste Vare og Løsøre, som i den Skydigis Boe findis, og om de ej kand tilstrekke, af hans Jorder og Ejendom tilvurdere Sagsøgeren fyldist og fuld værd for hvis hand af Dommeren er tilfunden at betale.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »som ikke nyder Adelig Frihed« bortfaldt ved grundlovens § 97, og henviser i øvrigt til retsplejelovens kapitler 47-48, især §§ 506 og 518. Stig Iuul henviser dog til Using: Obligationsret, s. 58.

Se forslagsstillerne bemærkninger til artikel 1-2-8. Forslagsstillerne skal dog bemærke, at såfremt justitsministeren mod forventning skulle mene, at retsplejeloven bør ændres, er forslagsstillerne selvfølgelig indstillet derpå, såfremt ønsket er fornøftigt begrundet.

1-24-18. De skulle saaledis taxere og sette, hvis Løsøre udleggis, som de agte at forsvare, og

Jordegodset efter den Taxt, som af Kongen sat er; Og skulle de, naar de i Jordegods indføre, drage til hver Gaard Lejligheden at forfare, at dens Værd dis bedre efter Kongens Taxt kand agtis, og derefter indföris. Om noget forekommer, som de ikke forstaa sig paa at taxere, da maa Fogden kalde andre dertil, som have Forstand derpaa.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 505.

Se forslagsstillerne bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-19. Giør den Skyldige selv Anvisning paa Jordegods, paa det hand sit Løsøre kand beholde, og Sagsøgeren dermed er tilfreds, da maa det hannem tilladis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 506.

Se forslagsstillerne bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-20. Hender det sig, at tvende, eller fleere, paa een Tid begære af Fogden at gjøre dem Nam, eller Indførsel, da skal Fogden først være den følgagtig, som ælst Nams, eller Indførsels, Dom haver; Men forsømmer nogen selv sin Ret, da maa den bekomme Nam, eller Indførsel, som lovligen sin Sag forfølger.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven (Ufr 1923, s. 185).

Se forslagsstillerne bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-21. End have de lige gamle Domme, og paa een Tid søge Nam, eller Indførsel, da have de lige Rettighed, og om de Indførsel udj et Gods søge, være derudj Lodtagne hver efter sin Anpart, i hvo og af dennem indföris, med mindre nogen strax Indførselen opsiger, og sig paa ny i andet Gods vil indføre.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til bemærkningerne til artikel 1-24-20.

Se forslagsstillerne bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-22. Men hender det sig, at nogen haver Nams, eller Indførsels, Dom over sin Skyldener

erlanget, og formedelst Indstævning til højere Ret kand ikke Udlæg for sin Fordring bekomme, og een anden imidlertid ogsaa Nams, eller Indførsels, Dom over Samme Skyldener erlanget, da skal der af den Skyldigis Boe saa meget afsettes til den første, som Dom erlanget haver, og den betimelige for Rettens Middel, som den anden Udlæg gjøre ville, forkynde lader, som hand kand billigen blive fornøjet med for sin Fordring og anvente Bekostning, hvilket skal saa længe i Arrest forblive, indtil endelig Dom imellem hennem og hans Skyldener afsagt vorder, og før end det saaledis afsat vorder, maa den anden ej nogen Udlæg bekomme.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-23. Ingen maa sig i Bondens Korn, Høe, eller Foer, enten i Laden, eller paa Marken lade indføre, ej heller i Bondens fornødne Plovbæster, eller andet nødvendigt Plovredskab, saa længe som Kaaber, Tin, Boeskab, Fæ, Qvæg, Heste, Hopper, eller andet tienligt, som i Boen findis, kand tilstrekke; Og hvis nogen Indførsel skeer, enten i Utorsket Korn, Høe eller Foer, da maa dog Foeringen ej fra Bondens Bolig bortføres, men den skal paa Stædet fortærts.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 507, stk. 2.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-24. Ej heller maa nogen tage Nam i Bondens Boe, før end aflagt er al bevislig Forstreking, som Bonden gjort er til hans Avls Fortsettelse, enten af Husbonden, eller andre, saa og Kongens Skatter og den tilbørlig Landgieldte, som hand sin Husbond pligtig er.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-25. Saa længe gode tjenlige Løsøre, got Kiobstædgods, eller Jordegods, er at bekomme,

som Sagsøgeren med Billighed kand være fornøjet med, og for Hovedstoelen, paaløbende Rente, og anvente billig Bekostning, efter Brevenis Formælding, med dets Udlæg være Skadisløs holden, da skal Hovedgaardens Taxt og Gaarden selv med næst tilliggende Gods, som til Gaardens Avlings Fortsettelse Uforbigængelig fornøden eragtis, og een hvers Boepæl forskaanis; Og maa Sagsøgeren selv navngive hvis andet Gods hand til Udlæg begærer, og den Skyldige ingen Ret have hannem at henvise, hvor hannem selv lyster; Ej heller maa de, som Indførselen gjøre, Sagsøgeren andenstæds imod hans Villie og Samtykke indføre; Men hvis den Skyldigis Boe, eller Jordegods ej kand tilstrekke, saa Sagsøgeren deraf kand naa skiellig og billig Betalning, som før er mælt, da skal til dens Fyldistgjørelse Indførsel og Udlæg skee, først i det næste Gods, dernæst i Hovedgaardens Taxt, og endelig i Gaardens Bygning, eller anden Boepæl, indtil Sagsøgeren for sin Fordring paa forskrevne Maade fuldkommelig vorder betalt.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejelovens § 506.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-26. Og staar det Sagsøgeren frit for at lade sig indføre i hvis Gods, som af den Skyldige afhændet, eller pantsat, er til andre, siden Sagsøgeren hannem, [...] Arrest giort paa hans Gods, eller Person, [...]. Men ellers skal intet, som lovligen er afhændet tilforn, eller noget lovligt Pant, ved hvad Navn det og nævnis kand, ved saadan Udlæg, eller Indførsel, præjudiceres.

Bemærkninger:

Ophævet ved konkursloven, lov nr. 51 af 25. marts 1872, § 157, for så vidt angår domme, forlig, maning og indstævning til Højesteret.

Stig Iuul anfører, at »eller person« er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

De tilbageværende dele har Stig Iuul markeret som gældende, men de er ikke medtaget i Retsinformation.

Forslagsstillerne finder, at bestemmelsen bør ophæves, idet den med det nuværende indhold er nærmest uforståelig. Såfremt konkursloven,

tinglysningsloven og retsplejeloven ikke måtte være dækkende, er forslagsstillerne villige til at støtte et forslag om de nødvendige ændringer.

1-24-27. Haver nogen taget anden i Fællig med sig, og haver ej Tinglyst hvad hand indførte i Fællig, og vorder enten af dem, som i Fællig ere, dømt til at lide Nam, eller Indførsel, da maa der skee Nam og Indførsel i alt hvis der i Fællig findis, og maa den, som Dom overgangen er, ikke lyse alt sit Gods til den anden, og gjøre sig selv fattig, uden det var gjort til Tinge, før end hand til Tinge blev søgt.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen formentlig er uanvendelig (bortfaldet), jf. Munch-Petersen III, 2. udgave, 1923 f., s. 47.

Forslagsstillerne finder ikke, der er grund til at opretholde en »formentlig uanvendelig« bestemmelse. Såfremt Stig Iuul, Munch-Petersen og Retsinformation mod forventning skulle tage fejl, må der foretages de nødvendige ændringer i senere lovgivning.

1-24-28. Findis den, som Nams og Indførsels Dom overgangen er, at have sit Gods og Formue i et andet Herret, Birk, eller Kiøbstæd, og hand ej haver i det Herret, Birck, eller Kiøbstæd, som Dommen falden er, at fyldistgiøre Dommen og Sagsøgeren med, da skal Fogden der sammestæds i lige Maade være forpligtet at gjøre Exsecution, ligesom Sagen sammestæds forfuld var, naar hand med den Dom, som til den Skyldigis Værneting udstæt er, besøgis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 481.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-29. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-24-30. Sagsøgeren kand og lade sig indføre i det, som den Skyldige arvet haver, om end skjønt een anden dermed forleent er, og det i Hænde haver: Saa og i det, som den Skyldige haver Anpart udj, hvad heller samme hans Anpart vidis, eller ikke, dog alleene saa vit, som den Skyldige dertil er berettiget; Og saa snart Sagsøgeren kand faa at vide hvorudj den Skyldigis Anpart bestaar, skal hand være forpligtet i den at lade sig indføre, med mindre hand vil have Ska-

de for Hiemgiæld, om hand det forsømmer, og lader andre derudi giøre Indførsel, for hvilke hand ellers var prioriteret.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som gældende og henviser til UfR 1942, s. 381.

Da bestemmelsen ikke er med i Retsinformation, og da indholdet synes at svare til senere lovgivning, finder forslagsstillerne at bestemmelsen kan ophæves.

1-24-31. Ingen kand i det, som den Skyldige endnu først arve skal, lade sig indføre.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 511, stk. 1.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-32. Befinder Sagsøgeren sig brøsthouden med Løsøris Vurdering, da maa hand kræve andre Vurderingsmænd derpaa til anden Vurdering, dobbelt saamange, som paa første Vurdering været have; Og hvis hand med ingen af denem kand, eller vil, nøjis, da maa hand paa Skyldenerens Skade og Fordeel ved offentlig Auction selge det udvurderede Gods; Kand hand saa ej deraf bekomme fyldist, da bør af Skyldenerens Boe videre Udlæg at skee; End bliver der til overs, da kommer det Skyldeneren til gode.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 534.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-33. Søgis nogens Boe med Nam, eller Indførsel, og Sagsøgeren af den Skyldigis Gods ej kand blive betalt, da haver Sagsøgeren Magt til at lade hannem sette i Forvaring, indtil hand betaler, eller stiller nøjagtig Forsikkring for Gielden.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved konkursloven, lov nr. 51 af 25. marts 1872, § 162.

Forslagsstillerne er enige i, at artiklen blev overflødig pga. formuleringen »Gjældsfaengsel ... kan for Fremtiden ikke paalægges. Nogen

undtagen i det Tilfælde, som omhandles i Forordning af 6te April 1842 § 4 ...]«.

1-24-34. Naar Udlæg skeet er efter Nams og Indførsels Dom, eller paa Skifte, Opbud, eller andre Maader, og dertil hørende Dommis og Brevis Summa og andre Omstændigheder ere i den Afsigt, som derpaa gjort vorder, indførte, da skulle fornævnte Domme og Breve nøjagtig paa-skrivis og casseris, saa vit de bør, og siden den, af hvis Boe Udlæg gjort er, tilstillis; Dog hvis nogen efter Lands Lov og Skyldenerens Forskrivelse ikke haver af Udlægget sin fulde Betaling, da maa hand Brevene beholde; Dog at derpaa bliver afskrevet, hvis hand derpaa bekommet haver, og hvis hand videre med Rette haver at fordre.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-35. Vegrer Fogden, som bør at exseqvere Nams, eller Indførsels, Dommen, eller hans Fuldmægtig, at gjøre sit Embede derudi; Eller hand med Mændene gjør noget imod dette, som forskrevet staar, da skulle de samtlige stande den Forurettede til Rette derfor, og oprette hannem al den Skade hannem derover lider, [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 47, stk. 2.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-36. Er den Skyldige af Adel, eller lige ved Adel privilegeret, da stævnis Hiemttingsdommen til Landstinget, og dersom den der bliver ved Magt kient, da skulle Landsdommerne, enten selv, om de vilde og kunde, eller udmælde og tilfinde tvende Ridemænd, som Creditoren dertil kand formaa, hvilke skulle være pligtige til at efterkomme Landsdommernes Tilfindelse, og tage Fogden med sig, og gjøre Sagsøgeren Udlæg, efter den Maade, som her, ovenfor nælt er om Fogden og tvende Mænd.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ophævet ved frd. af 25. januar 1805, § 20, og grundlovens § 97.

Artiklen ophæves ikke udtrykkeligt, men er efter forslagsstillernes opfattelse uanvendelig.

1-24-37. Døer Sagsøgeren, imens Sagen er i Proces, da maa hans Arvinger blive ved at udføre den, som den Afgangen slap. Samme Ret er og om Væрге og Umyndige.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som gældende, men den er ikke medtaget i Retsinformation.

Forslagsstillerne finder, at samme principper er en naturlig følge af senere lovgivning, og at artiklen derfor er overflødig.

1-24-38. Døer den, som søgis, før end Nam tagen, eller indført, er efter Underrettens Dom, da svare hans Arvinger ikke til Forfølgningen, før end derpaa tagis strax Overrettens Dom; Men hvis Dom for Kongens højeste Ret er gangen, da søgis derefter Exsecution uden videre Proces.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er bortfaldet ved retsplejeloven.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-39. End ere ingen Arvinger, da stande Forfølgningen for fulde; Dog dersom rette Arvinger inden Aar og Dag, efter Arven falden er, komme, og Arven vedgaa, da maa de udløse den, som indført er, naar de hannem efter Indførselen fornøje og til freds stille, og imidlertid nyder hand Godset og dets Indkomst for sin Rente.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at »Dog ... Rente« er bortfaldet ved desvetudo.

Forslagsstillerne kan konstatere, at artiklen ikke er med i Retsinformation, og skønt forslagsstillerne ikke har kunnet finde en forskrift, der udtrykkeligt ophæver artiklen, så anses artiklen for forældet. Jf. i øvrigt forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-24-37.

1-24-40. Ingen Nam, eller Indførsel, maa skee i den Afgangnis Boe, efter hvilken Arv og Gield lovligen er fragaaet.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til skifteloven af 30. november 1874, § 35.

Artiklen ophæves desværre ikke direkte, men forslagsstillerne anser bestemmelsen for forældet som følge af senere lovgivning.

1-24-41. Naar nogen, som ikke nyder Adelig Frihed, er af Kongens højeste Ret tildømt nogen Geld at betale, som ved Nam, Vurdering og Indførsel, bør at søgis, da skal hand saa snart, som Sagsøgeren hannem Dommen ankynder, efterkomme Dommen, og rette for sig; Hvis hand det ikke gjør, skal Herrets- Birke- eller Bye-Foged, hvor den Skyldige sig opholder, eller haver sine Middeler udj, være forpligtet, strax hannem Dommen med Kongens Segl under fremvisis, uden Ophold, eller nogen Forrevendning, at gjøre Sagsøgeren Udlæg i den Skyldigis Boe, efter den Maade, som her oven tilforn er nælt, først for hvis højeste Rettis Dom indholder, dernæst for al den bevislig Omkostning, som Sagsøgeren er ibragt, siden højeste Rettis Dom falden er; Og dersom befindis, at den Skyldige af Motvillighed haver gjort Utilbørlig Ophold med højeste Rettis Dom at efterkomme, da bør Fogden ogsaa at gjøre Udlæg af hans Boe for Kongens Faldsmaal, som er syv og tyve Lod Sølv.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens §§ 487 og 502.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-42. Dersom den Skyldige er af Adel, eller lige ved Adel privilegeret, og hand ikke strax retter for sig, efterat højeste Rettis Dom er hannem forkyndet, og Sagsøgeren søger sin Betalning i den Skyldigis Middel og Formue, som paa Landet findis, da skal Landsdommerne paa første Landsting, som holdis, efterat Sagsøgeren haver dennem højeste Rettis Dom forrevist, uden nogen Stævning over den Skyldige, enten selv, om de ville og kunde, eller udmælde hannem af Landstinget Ridemænd, som skulle gjøre Sagsøgeren Udlæg i den Skyldigis Middel og Formue, som paa Landet findis, efter den Maade, som her oven tilforn er nælt om Ridemænds og Fogdenis Forretninger i disse Sager; Men hvis den Skyldige haver sine Middeler i nogen Kiøbstæd, og Sagsøgeren derudj vil søge sin Betalning, da skal Rettens Betiente sammestæds strax gjøre

Exsecution efter højeste Rettis Dom; dog hvis nogen, som er skyldig, haver sine Middeler i Kiøbenhavn, da skal den Rettis Betiente, hvorunder hand svarer, strax og paa lige Maade, som før er nælt, befordre Sagsøgeren til Exsecution.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen er ændret ved frd. af 25. januar 1805, § 20, og bortfaldet ved grundlovens § 97.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-24-36.

1-24-43. Hvis enten Fogden, Landsdommerne, eller Ridemændene, gjøre Sagsøgeren nogen Ophold herudj, da skulle de selv oprette Sagsøgeren sin Skade, [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 47 og straffelovens §§ 148 og 157.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-44 og 1-24-45. Ophævet ved lov nr. 166 af 18. maj 1937, § 9.

1-24-46. Er nogen tildømt andet at efterkomme, saasom Regnskab at gjøre, Arv, Gods, eller andet fra sig at legge, eller andet saadant, og hand det ikke til forrelagte Tid efterkommer, da maa Sagsøgeren have Magt med Stædets Øvrigheds Hielp hannem at anholde, som tilforn nælt er, og hand betaler til Kongen sit Faldsmaal.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens kapitel 46.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-47. Er der nogen tildømt at stille Borgen, eller borge for sig selv, eller Sagsøgeren ikke ved Nam, eller Indførsel, kand naa sin Betalning, da bør den Skyldige, enten at lide paa sin Person med Fængsel, eller stille saa nøjagtig Caution, som Sagsøgeren kand være forsikkert med.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 496.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-48 til 1-24-50. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

1-24-51. Naar nogen for Troldom, eller for Drab, er dømt fra sit Liv til Hiemting, da skal dog efter samme Dom ingen Exsecution skee, før end den af Landsdommerne, eller Overretten, bliver ved Magt kient; Og dersom den Beskylte, eller hans Slegt og Venner, ikke vil stævne Sagen til Landsting, eller Overret, da staaer det Sagsøgeren frit for der endelig Dom at tage.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 687, stk. 2.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-52. Alle Misdædere, som blive dømte, enten fra Liv, eller Ære, skulle, efter endelig Dom falden er, uden videre Forhalning strax udstaa deris Straf; Men dersom Kongens Befalningsmand, eller anden Øvrighed, eller og Dommeren selv, for Samvittighed, eller anden vigtig Aarsag Skyld, kunde have Betænkende at lade nogen henrette, da skulle de Kongen derom Ufortøvet søge, og sig siden efter Kongens Svar og Villie forholde.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 1000 og militær retsplejelov, § 39, 3.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-53. Sagsøgeren eller Husbonden, skal tilbyde den, som rettis skal, sex Dage tilforn Præsten, som hannem i hans Siels Saligheds Sag skal undervise, og hannem Sacramentet meddele, om hand det begærer.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til kgl. anordning nr. 497 af 9. oktober 1945, § 4.

Artiklen blev ikke udtrykkeligt ophævet ved omtalte anordning, men da dødsstraffen er afskaffet, er artiklen selvfølgelig overflødig.

1-24-54. Naar nogen Dom er indstævnet til højere Ret, og Stævningen for dem, som Exsecution gjøre skulle, fremleggis, da bør der ingen Exsecution at skee efter samme Dom, før end derpaa bliver kient af højere Ret.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 487, stk. 1.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

1-24-55. Særdelis skal ingen Misædere, som begærer for Retten, naar Dom over hannem fælt er, eller samme Dag, at indstævne sin Sag til Højere Ret, i Bødelens Hand antvordis, før end Sagen for højere Ret indkommer, og der paa den bliver kient. [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul henviser til retsplejelovens § 951.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-2-8.

25. Capitel

Om Dom- og Brev-Penge og Skriveløn

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at kapitlet er ændret ved senere bestemmelser, og har markeret alle artiklerne som bortfaldet.

Bortset fra artikel 29, der udtrykkeligt er ophævet ved straffeloven fra 1866, har forslagsstillerne ikke fundet nogen forskrifter, der ophæver artiklerne. Forslagsstillerne er dog enige i, at reglerne for skriveløn m.v. senere er ændret godt og grundigt, og artiklene anses derfor alle for forældede. Artiklerne i 25. kapitel er derfor ikke kommenteret særskilt.

1-25-1. Kaldsædeler til Hiemtingene skrivis af Sagsøgeren selv.

1-25-2. For én Landstings, eller Overrettis, Stævning givis fire Mark Danske, i hvor mangis Navne i den indføris. Er den over et Ark fuldskreven, givis én Rix Daler, og ikke meere, i hvor mange Ark den og er paa, hvilke Penge deelis i tvende Deele, hvoraf Landsdommerne nyde den eene, og Skriveren den anden.

1-25-3. For Opskrifter paa Kaldsædeler, i Stædet for Opsettelse, til Birke- og Herrets-Ting givis sex Skilling.

1-25-4. For Opskrift paa Landstings Stævning givis tyve Skilling.

1-25-5. For et Tingsvidne til Birke- eller Herrets-Ting forseglet og paa et half Ark Papir fuldskrevet, enten det angaar een, eller flere Personer, givis otte Skilling, og paa et heelt Ark tolv Skilling, og paa to Ark fire og tyve Skilling.

1-25-6. For et Skiøde, Pantebrev, eller andet Instrument at læse, paaskrive, og udj Herrets- eller Birke-Tings Bøger indføre, givis ligesom for Tingsvidne efter dets Vitløftighed.

1-25-7. For een Herrets- eller Birke-Tings Dom paa et half Ark Papir, i hvor mange Personer den og angaar, givis een Mark: Paa et heelt Ark, eller to Ark, fuldskrevet to Mark: Paa tre Ark tre Mark; Paa fire Ark fire Mark, hvorover ikke videre maa fordris, eller betalís, i hvor mange Ark det er.

1-25-8. Hvis acter paa Tinge, eller Raadstue, læsis og paaskrivís til at indførís i Domme, derfor givís íntet í sær; Dog, dersom nogen, som det angaar, begærer Gienpart deraf, bør hand det at betale.

1-25-9. Befindís nogen í sine Stævninger og Forsetter Vitløftighed at søge, paa det Sagen kand forvildís, da skal hand give for hver Stævning og Forset, over et Ark Papir stor, for hver Ark tolv Skilling, og derforuden betale Dommeren særdelís, som sagt er.

1-25-10. Herrets- og Birke-Fogder skal have for hver Dom de forsegle tyve Skilling, og ikke meere, í hvor stor den og er, og for et Tingsvidne at forsegle tj Skilling.

1-25-11. For Nam og Vurdering, som paa Landsbyerne tagís, givís Fogden tyve Skilling, og begge Vurderingsmændene sexten Skilling for derís Umage.

1-25-12. For et Skiøde, eller Pantebrev, Manning, eller deslige, at læse paa Landstinget, paaskrive og í Landstingsbogen indføre, givís for hver Ark Papir to Mark til Skríveren, og een Rix Daler til samtlige Landsdommerne for Paaskrívelsen, í hvor vitløftige end og Brevene ere.

1-25-13. For een Landstings, eller Overrettís, Dom paa sex Ark Papir, og mindre, givís til Skríveren ní Mark: Paa tolv Ark tolv Mark: Paa fleere, í hvor stor den og er, áttén Mark, hvorover ikke maa fordrís. Paa Pergament givís tolv Mark, og meere, om den er stor. For Forseglíngen givís een Rix Daler til Dommerne í ált.

1-25-14. Udi Kíøbstæderne til Byeting, saa vel som til Raadstue, hvor de ikke have Landstings Ret, givís dobbelt saa meget, som til Herrets- eller Birke-Ting, for Dom- og Brev-Penge og for Seglet.

1-25-15. Ingen Skríver maa udlevere fra sig til Parterne noget Tingsvidne, eller Dom, eller andet, som af Dommeren bør at forseglís, med mindre det af Dommeren er beseglet.

1-25-16. Naar nogen kommer til Tinge med Kíøbe- Skiøde- Pante- Mageskifte- Gave- eller Afkalds-Breve, da skal hand ej være forpligtet til, dennem der paa ny at lade opsette, eller Tingsvidne derpaa tage: Men Skríveren skal dennem, som de paa Tinget fremkomme, læse og paaskrive, og í de dertil forordnede Bøger, indføre ímod ovenbemælte Betalning.

1-25-17. For een Stævning til Kongens højeste Ret af Cancelliet skal givís to Rix Daler í Cancelliet, og fire Mark Danske til Cancellie-Forvalterne.

1-25-18. For Kongens højeste Rettís Dom paa tj Ark Papir fuldskreven, og derunder givís tolv Rix Daler; Er den over tj Ark og íntil tyve Ark givís sextén Rix Daler; Men er den over tyve Ark, givís tyve Rix Daler, og ikke meere, í hvor mange Ark den er paa.

1-25-19. Dersom Parterne, eller andre, som det vedkommer, vil have Breve beskrevne til noget Ting, eller Ret, da skulle de det begære for Retten, og strax levere til Skríveren Penge til stemplet Papir, som dertil skal brugís, saa vel som den halve Betalning af Brevpengene; Og naar dennem Breve, eller Domme, fuldfærdige tilstillís, skulle de betale den anden halve Part. Ellers skal Skríveren ikke være pligtig for nogen at skrive videre, end hvis udj Ting- og Raadstue-Bøger og Protocoller bør at indførís.

1-25-20. Parterne skulle derís Breve og Documenter, som de í Retten indleveret have, índen een Maanets Forløb efter Dommens Afsígelse affordre, eller siden have Skade for Hiemgiöld, om de forkommís, og Skríveren ikke længere forpligtet være nogen til hans Breve at svare. Til højeste Ret skal Brevene índen to Maaneders Forløb, efter Retten er til Ende, affordrís.

1-25-21. Befindís nogen Trettekier at falde fra Sagen, eller tabe den, naar stor Omkostning der-

med er forarsaget, og lader Brevene formedelst Omkostning Uindløste blive liggende, da skal hand forpligtet være, under Nam i hans Boe, Brevene og derpaa gaaende Omkostning at indløse og betale.

1-25-22. Den, som begærer Commissarier, skal fornøje dennem for deris hafte Umage og Omkostning, efter deris Stand, og efter sine egne Vilkor.

1-25-23. For et Skiftebrev paa et Ark givis Skrивer en een half Rix Daler, paa to Ark fuldskrevne een Rix Daler, paa tre Ark halfanden Rix Daler, og saa fremdelis; Siden givis for hver Gienpart, som af Skiftebrevet til de Interesserede udstædis, for hver Ark een Rix Ort, og maa Skrивer en ikke meere fordre for sin Umage paa Skiftet.

1-25-24. De andre Rettens Middeler, som Skifterne forvalte, nyde for deris Umage og Forsegling tilsammen over alt een Rix Daler af hundrede, af den heele Boes visse og beholden Formue, naar al Gielden er udgiort, indtil tj tusinde Rix Daler Boens beholden Formue, saa at, i hvor stor Formuen er derover, maa ikke meere givis, end som af ti tusinde Rix Daler. Deris Tienere tilsammen for deris Umage maa og givis een half, heel, eller to Rix Daler i det højeste, som Formuen kand være til. Vurderingsmændene givis hvad billigt kand være, efter som deris Umage haver været til, efter Skifte-Forvalternis Sigelse; Ellers maa der ingen Spisning, eller Driken, Boen til Besværing, holdis for Skifternis Forvaltere, imidlertid Skifterne holdis.

1-25-25. Alle Stævninger, Tingsvidner, Domme, Skiftebreve, og deslige Breve, som i dette Capitel settis efter Arker, skulle være fuldskrevne paa Papiret.

1-25-26. For hvis, som af Skrивerne skrivis efter Begæring paa Pergament, givis een tredie Deel meere, end som paa Papir.

1-25-27. Det stemplet Papir, eller Pergament, som brugis til forskrevne Breve, betalis i sær.

1-25-28. Ingen Drikkepenge maa, enten fordris, eller givis, til Skrивernis Tienere, eller andris, som i dette Capitel nævnte ere.

1-25-29. Ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308.

26. Capitel

Om Supplicationer

1-26-1. Alle Kongens Undersaatter, og andre, som forarsagis til Kongen at supplicere om noget dem anliggende, skulle først Kongens Befalningsmænd, eller dem, som paa Kongens vegne, Geistlig, eller Verdslig, Øvrighed, paa de Stæder have at sige, hvor saadant forrefalder, deris Ansøgning give tilkiende; Hvilke selv strax uden Ophold Supplicanterne skulle anhøre, og efter udførlig og beste Underretning deris Erklæring under deris Haand, uden nogen Forvegring, Skrивerløn, eller Betalning, paa Supplicatzen lade antegne, og oprigtigen og udførligen forklare og berette Supplicantens Sags og Begærings egentlig og rette Beskaffenhed med udkrævede Omstændigheder, som ret og forsvarligt eragtis kand. [...].

Bemærkninger:

Straffebestemmelsen blev ophævet ved straffeloven af 10. februar 1866, § 308. Stig Iuul anfører, at artiklen blev afløst af (bortfaldt ved) frd. af 15. december 1820.

Såfremt artiklen blev overflødiggjort i 1820, kan det jo undre, at man ikke ophævede hele artiklen i 1866. Men hvis man ser bort fra denne »fejlk«, så er forslagsstillerne enige i, at indholdet er forældet.

1-26-2. Kunde de Sager bilegge, og Supplicanten til Rette forhielpe, hos dennem selv, stande det dennem frit for, med mindre det saadan Gierning angaar, som ved Forligelse ikke bør at underslais, men Retten og lovlg Proces befalis, eller Kongen forrebringis.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret artiklen som gældende, men den er ikke medtaget i Retsinformation.

Forslagsstillerne finder, at sådanne bestemmelser alene bør stå i retsplejeloven, og at artiklen derfor bør ophæves. Skulle der mod forventning blive behov for en ændring af retsplejeloven, er forslagsstillerne indstillet herpå.

1-26-3. Hvis nogen ellers sig over Kongens Befalningsmænd, eller sin Øvrigheds, Forhold kunde have at besværges, det maa uden saadan Paaskrift ved Supplicatzer andragis; Maa og in-

gen for sin Supplicatz eftertragtis, eller i Trette indviklis; Men Sagen bør Kongen at forredragis.

Bemærkninger:

Stig Iuul henviser til bemærkningerne til artikel 1-26-1.

Se forslagsstillernes bemærkninger til artikel 1-26-1 og 2.

1-26-4. Dog skal ingen hermed være tillat een anden ærrørig, eller anden grov, Sag Ubevisligen at tillegge, uden hand vil lide derfor; Kand Supplicanten ikke læse, eller skrive, og fragaar saadan Ubevislig Tillæg, da stande den til rette derfor, som det haver skrevet, med mindre hand beviser sig intet at have skrevet, uden det, som af hannem haver været begæret.

Bemærkninger:

Stig Iuul anfører, at artiklen formentlig bortfaldt ved frd. af 15. december 1820.

Forslagsstillerne er enige, og der kan i øvrigt henvises til bemærkningerne til artikel 1-26-1 og 2.

Eeden, som Dommere skulle svære Kongen, efter som mælt er i den første Bogs femte Capitels første Artikel

Eftersom Hans Kongelig Majestet til Danmark og Norge etc. min allernaadigste Arve-Herre og Konning, haver allernaadigst antaget og bestilt mig N. N. til at være Hans Kongl: Maj: Tiener og – Saa lover og tilsiger jeg hermed, som jeg dog derforuden skyldig og pligtig er, at være Hans Kongl: Maj: som min rette Arve-Konge og Herre huld og troe, Hans Kongl: Maj: Gavn og Beste med højeste Flid at befordre, des Skade og Fordærv af yderste Formue at hindre og afværge; I Synderlighed med al Kraft og Formue derhen mine Tanker og Idrætter at dirigere, at Hans Kongl: Maj: absolutum Dominium, Souverainitet og Arve-Rettighed over Hans Kongl: Maj: Kongeriger og Lande Uforanderlig conserveret og paa Hans Kongl: Maj. retmæssige Arve-Successorer fortsat og forplantet vorder, hvorpaa jeg og vil skyldig og forpligt være at vove Liv, Gods

og Blod: Jeg vil ikke tilståede, eller samtykke, at nogen, i hvem det og være maa, noget præjudicerligt i nogen Maade derimod, enten hemmelig, eller aabenbare, forretager, taler, eller handler; Men saa fremt noget saadant imod Forhaabning skulle skee, og til min Videnskab komme, mig ikke alleene strax uden nogen Afsky derimod opponere, men end og uden Ophold Hans Kongl: Maj: det samme allerunderdanigst tilkiendegive: Udj de Sager mig forrekomme, hvad heller de Liv, Gods, eller Ære anrørende, vil jeg dømme retfærdeligen, og ikke i nogen Maade ansee Vold, Magt, Frændskab, Venskab, Gunst, eller Gave, Had, Avind, eller Nid; Men alleeniste vil have Gud og Retfærdighed for Øjen, og dømme retfærdeligen efter Lov og Ret, og hielpe hver til Rette, saa vel den Fattige som den Rige, den Ædel som den Uædel, saa vel den Udlændiske som den Indlændiske: Jeg vil og ikke før, eller siden, efter at Dom afsigis, hemmelig eller aabenbare tage, annamme, eller opbære, formedelst mig selv, eller nogen anden, nogen Gift, Skænk, Guld, Sølv, Penge, eller Pengis Værd, formedelst hvilket nogen Part maatte sin Ret vorde forkrænket: Saa sant hielpe mig Gud og hans Hellige Ord.

Bemærkninger:

Stig Iuul har markeret eden som bortfaldet.

Forslagsstillerne er som bekendt ikke dommere, men så vidt forslagsstillerne ved, benyttes eden ikke længere. Eden foreslås derfor formelt ophævet, uanset at den allerede er gået af brug.

Forklaring paa Vidners Eed, og Formaning til dem for Retten, efter som mælt er i den første Bogs trettende Capitels ottende Artikel

Ophævet ved frd. af 25. juni 1842.

Bemærkninger:

Ordet ophævelse blev dog ikke brugt, men formuleringen »Den ... ommeldte ... Eeds-Forklaring og Formaning ska fra nu af ikke mere bruges ...« må antages at betyde det samme.